

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Sõidukijuhi väsimus ja tähelepanematus liikluses

Transpordiamet
05/2021

Uuringu teemad

SÕIDUKIJUHTIDE TAUST (küsimused T1-T6)

KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 12)
- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 13)
- Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (küsimus 14)
- Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (küsimus 1)

MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Mobiiltelefoni kasutamine (küsimused 2-4)
- Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (küsimus 5)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimused 6, 7)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimus 15)

SÕIDUKI JUHTIMINE VÄSIMUSSEISUNDIS

- Sõiduki juhtimine väsimusseisundis (küsimus 8, 9)
 - Väsimusseisundis liiklusohutlikkusse olukorda sattumine (küsimus 10, 11)

TÄHELEPANUU HAJUTAMISE ENNETAMISELE SUUNATUD LIIKLUSOHUTUSKAMPAANIA

- Kampaania spontaanne märkamine (küsimused 16, 17)
- Kampaania aidatud märkamine (küsimused 18-20)

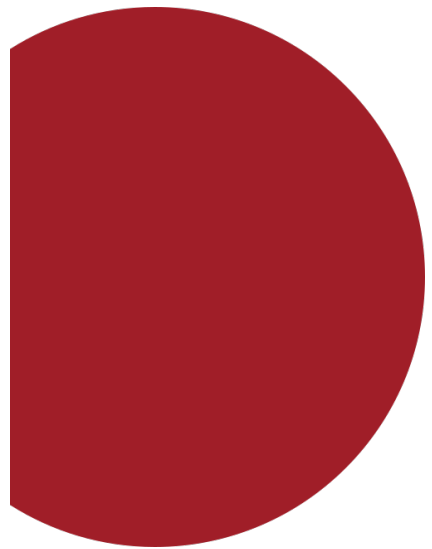
Uuringu metoodika ja vastutajad

METOODIKA

- Üldkogum: üle 15-aastane Eesti elanikkond, 1 102 616 elanikku (2019. aasta ESA andemetel)
- Meetod: veebipaneel
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanuse, rahvuse, piirkonnaja asulatüübi järgi.
- Planeeritud ja tegelik valim: 1000 ja 1003
- Valimiviga: 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Läbiviimise aeg: 11. mai - 17. mai 2021
- Küsitluse pikkus: ca 12 minutit

VASTUTAJAD

• Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
• Uuringu projektijuht ja aruande koostamine	Liis Grünberg
• Valim, ankeedi programmeerimine	Kristel Merusk
• Andmetöötlus	Reijo Pohl

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhtide taust

(Slaid 6)

SÕIDUKIJUHID

- Mootorsõiduki juhiluba on 69%-l üle 14-aastastel Eesti elanikel, neist 4% ei ole aga viimase 12 kuu jooksul ühtegi mootorsõidukit juhtinud. Antud uuringus vaadeldakse aga sõidukijuhtidena (joonistel kasutusel lühend SJ) neid mootorsõiduki juhilubade omanikke, kes on viimase 12 kuu jooksul reaalselt ka mõnda mootorsõidukit juhtinud, s.o 63% üle 14-aastastest Eesti elanikest ehk 95%-se tõenäosusega 697 700 ± 33 000 inimest.
- Viimaste seas on keskmisest enam mehi, 25-49-aastaseid, Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikke, vähem seevastu naisi, 15-24- kui ka üle 64-aastaseid ning Tallinna elanikke.
- Valdav osa sõidukijuhtidest omavad B-kategooria juhiluba (99%). Kümnest juhiloa omanikust neljal on ka mõne muu kategooria juhiluba.
- Enam kui pooled sõidukijuhtidest läbivad aasta jooksul kuni 10 000 kilomeetrit, s.h kõige suuremal osal ehk 33%-l jääb kilometraaž alla 5 000 kilomeetrit (sagedamini naistel ja suuremate linnade elanikel).
- Sõidukijuhi staaži on enamikel juhtidel üle 10 aasta, neljandikul sõidukijuhtidel alla selle.

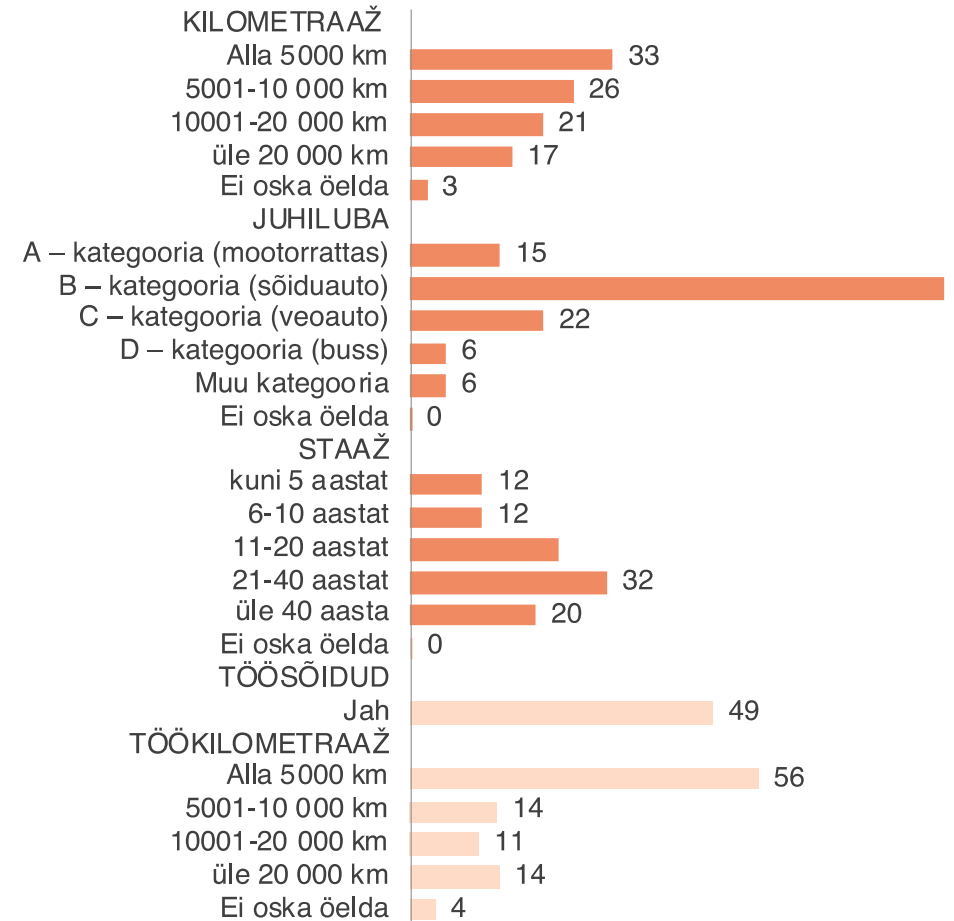
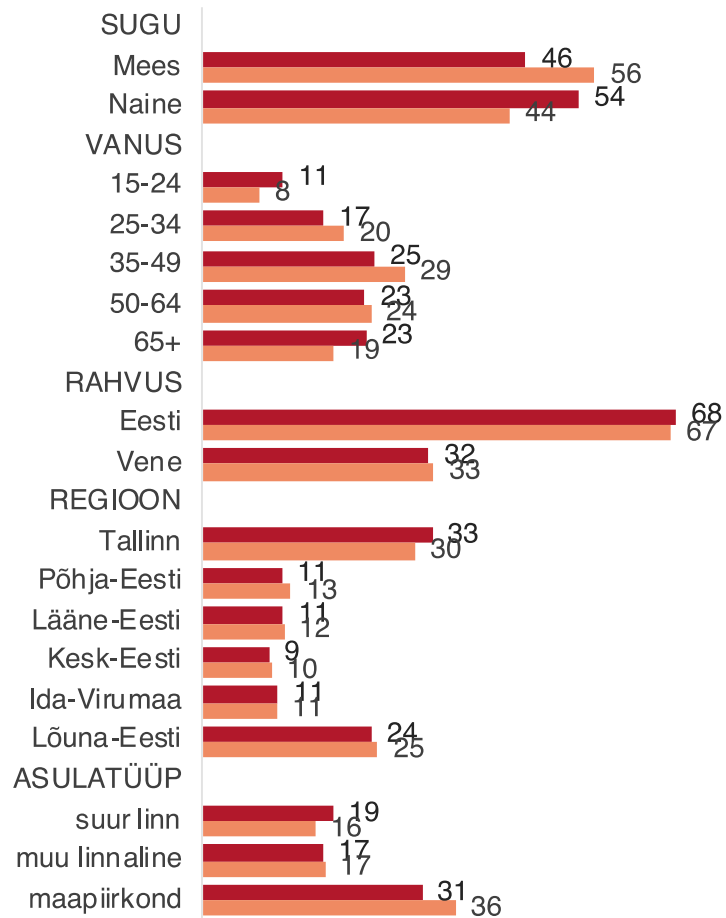
SÕIDUKIJUHTIMINE ON SEOTUD TÖÖGA

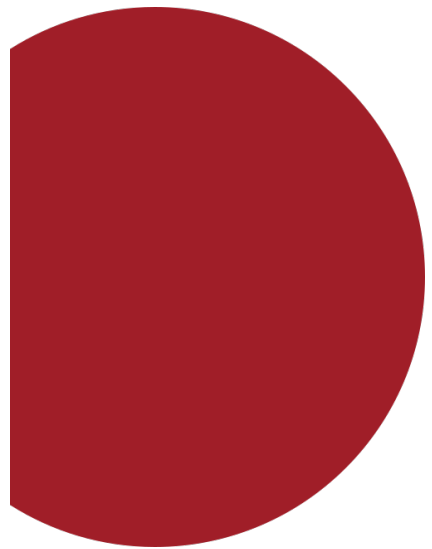
- Töö või tööülesannete täitmisel on on viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtunud 50% sõidukijuhtidest, s.o 361 300 ± 27 600 sõidukijuhti.
- Töösõite teevad sagedamini mehed (58%) ning C- ja D-kategooria (vastavalt 66% ja 73%) juhilubade omanikud ning üle 20 000 aastase kilometraažiga (80%) ja üle 20-aastase staažiga sõidukijuhid (62%).
- Töö või tööülesannete täitmisel on valdav osa sõidukijuhtidest läbinud aasta jooksul kuni 5 000 kilomeetrit (pooled).

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhid

■ 2021 KÕIK, n=1003 ■ 2021 SJ, n=646

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

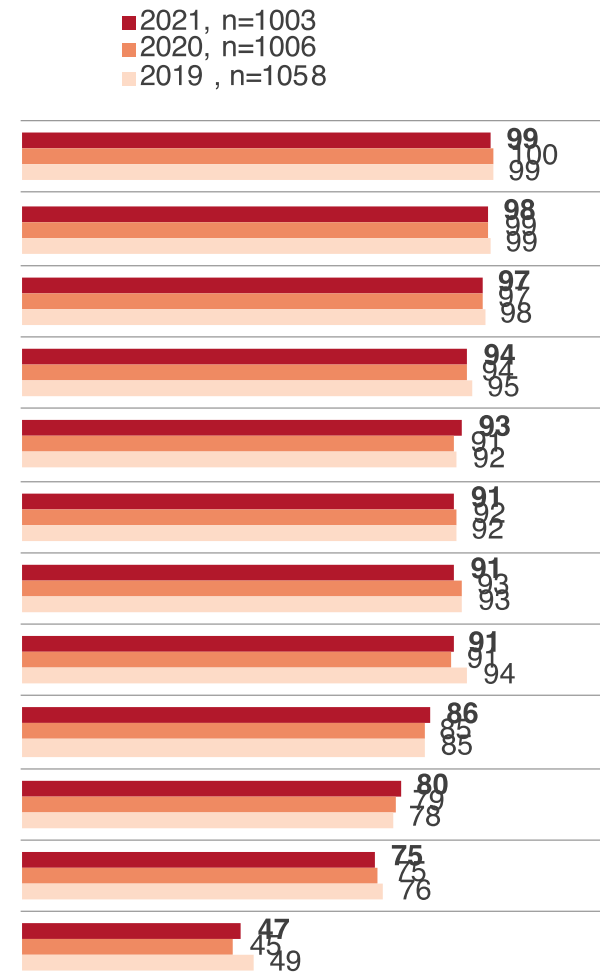
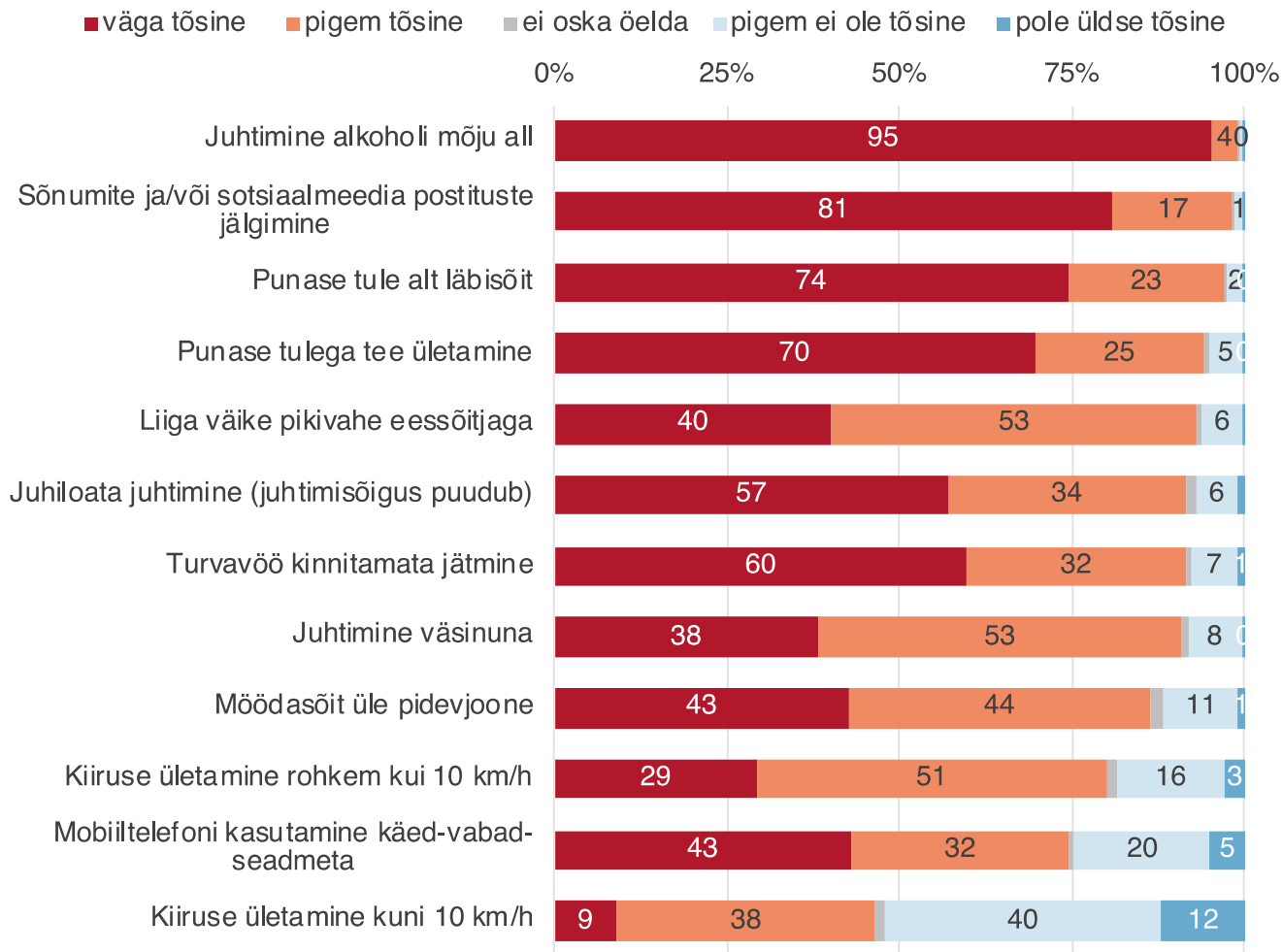
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 9 ja 10)

- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati erinevate väidete tõsidust hinnates.
- Üldiselt peetakse kõiki loetletud liiklusreeglite rikkumisi väga ja pigem tõsisteks, seda kokku 85% või enamate poolt, s.h lausa 97-99% nõustub, et väga tõsised rikkumised on:
 - sõiduki juhtimine alkoholi mõju all;
 - sõnumite/sotsiaalmeedia postituste jälgimine;
 - punase tule alt läbisõit.
- Veidi vähesemad peavad ohtlikuks aga kiiruse ületamist enam kui 10 km/h (80%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (75%).
- Kiiruse ületamine kuni 10 km/h on ainus liiklusreegel, mille puhul on selle rikkumist tõsiseks ohuks pidajaid vähem kui selle ohuks mitte-pidajaid (vastavalt 47% vs 52%).
- Võrreldes eelmiste aastatega ei ole suhtumises olulisi muutusi toimunud.
- Sõidukijuhid peavad keskmisest harvemini tõsiseks ohuks mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (-6%) ja kiiruse ületamist kuni 10 km/h (-6%).
- Taustaandmete vaatlemisel eristub, et eestlased peavad keskmisest ohtlikumaks kiiruse ületamist kuni 10 km/h (51% vs 38%) ja väsimusseisundis juhtimist (93% vs 86%), muulased seevastu punase tulega tee ületamist (99% vs 92%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad seadmeta (89% vs 68%).
- Üleüldse peavad kõiki rikkumisi ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

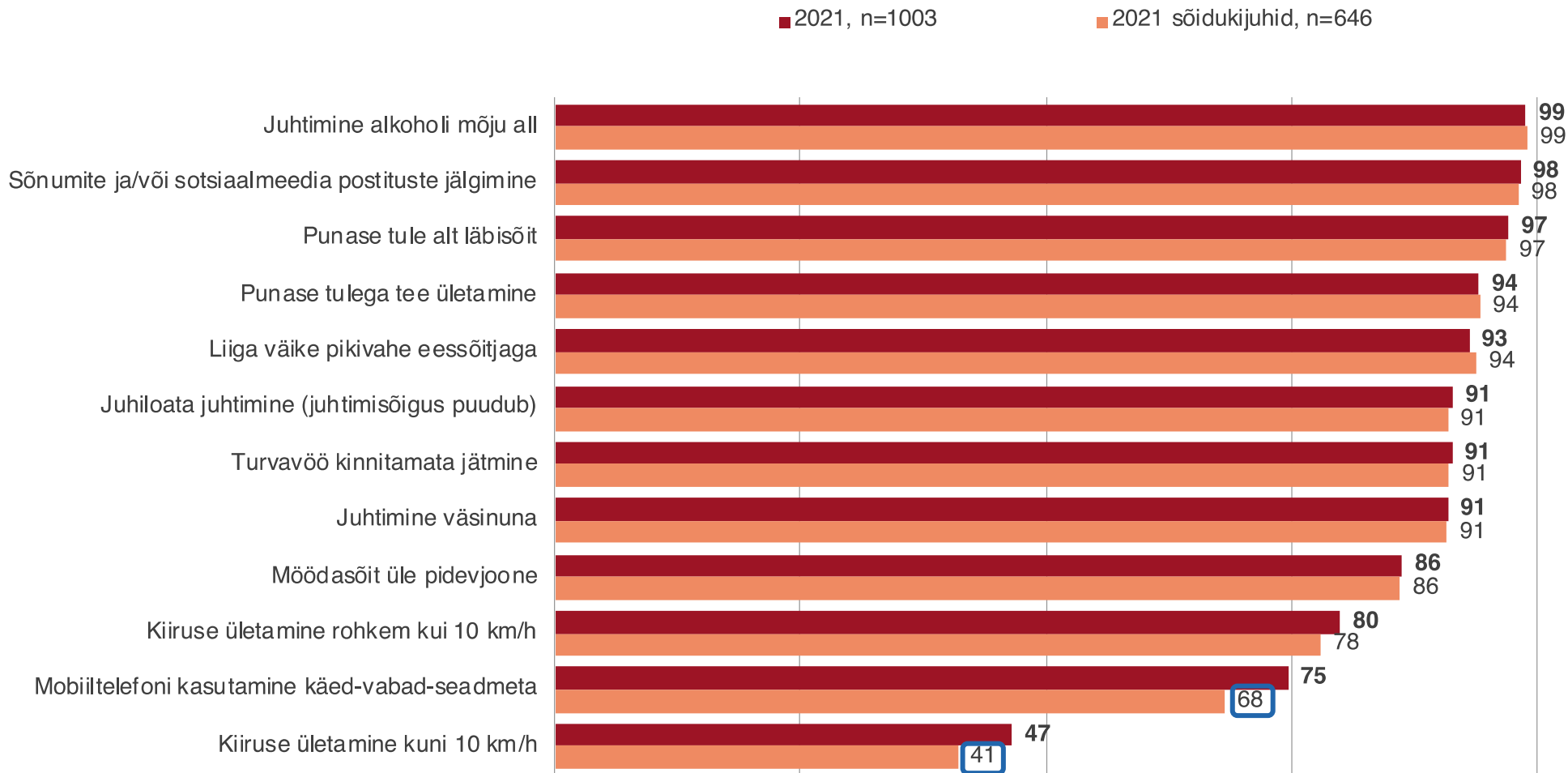
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal – kokku ohtlik, %

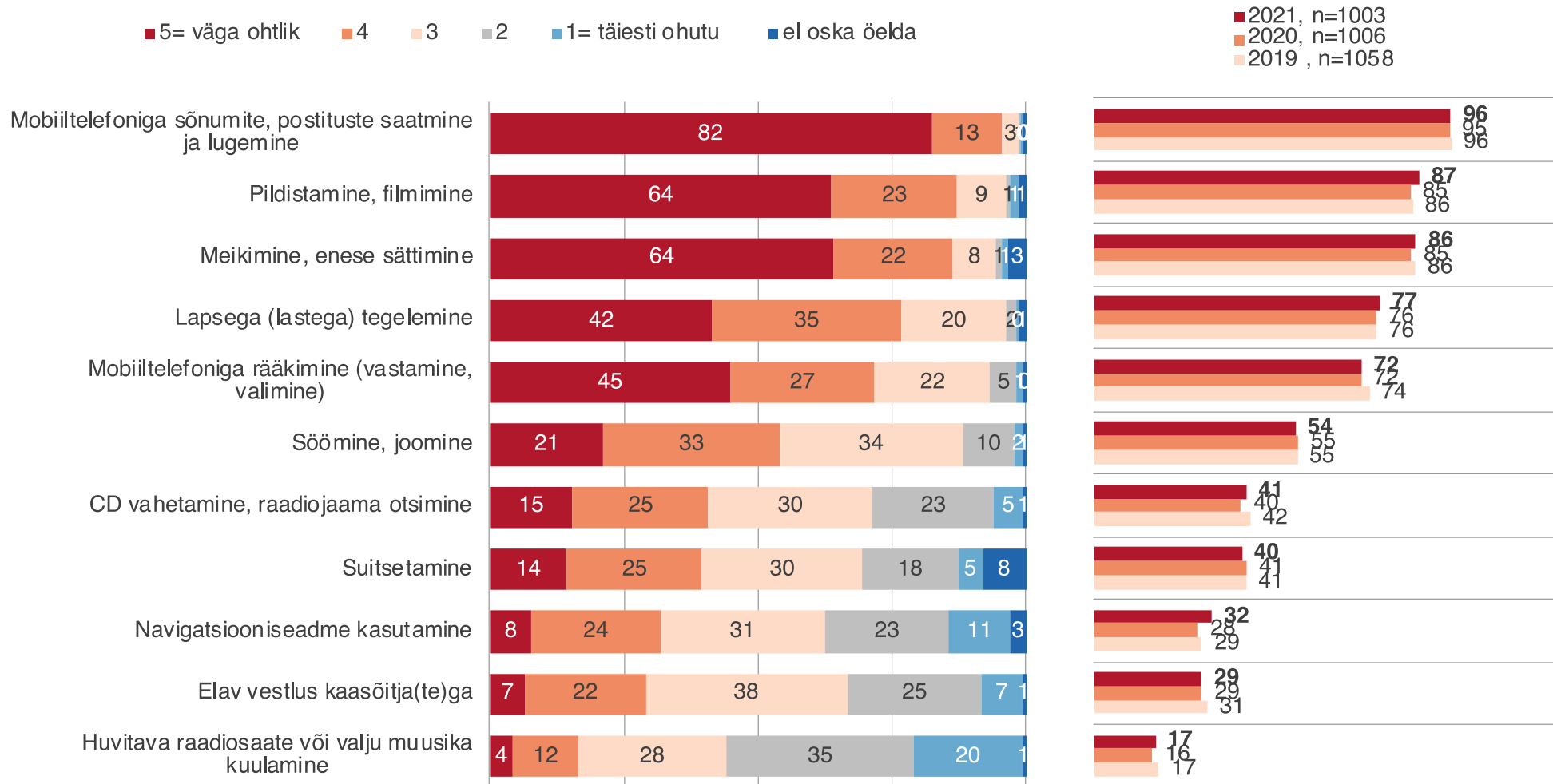
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 12 ja 13)

- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati 5-sel skaalal, kus 1= täiesti ohutu ja 5= väga ohtlik.
- Kõige ohtlikumaks tegevuseks sõidukiroolis peetakse **telefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist** (hinnangu “4” või “5” andis kokku 96%), seejärel pildistamist, filmimist (87%); meikimist, enese sättimist (86%); lastega tegelemist (77%) ja telefoniga rääkimist (72%).
- Söömist, joomist peab ohtlikuks 54%, CD vahetamist 41% ja suitsetamist 40%.
- Sõidukiroolis peetakse pigem ohutuks seevastu vestlust kaassõitjatega, navigatsiooniseadmete kasutamist kui ka raadiosaate või muusika kuulamist.
- Aastatega on enamikke kõrvalisi tegevuste ohtlikuks pidamine jäänud üsna samale tasemele.
- Sõidukijuhid ise hindavad enamikke kõrvaliste tegevustega tegelemist sõiduki juhtimise ajal keskmisest vähem ohtlikeks, eelkõige mobiiltelefoniga rääkimist (-6%) kui ka söömist, joomist ja CD vahetamist (mõlemat -5%).
- Üleüldse peavad kõiki kõrvalisi tegevusi sõiduki juhtimise ajal ohtlikumaks naised ja üle 50-aastased, ohutumaks aga alla 35-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

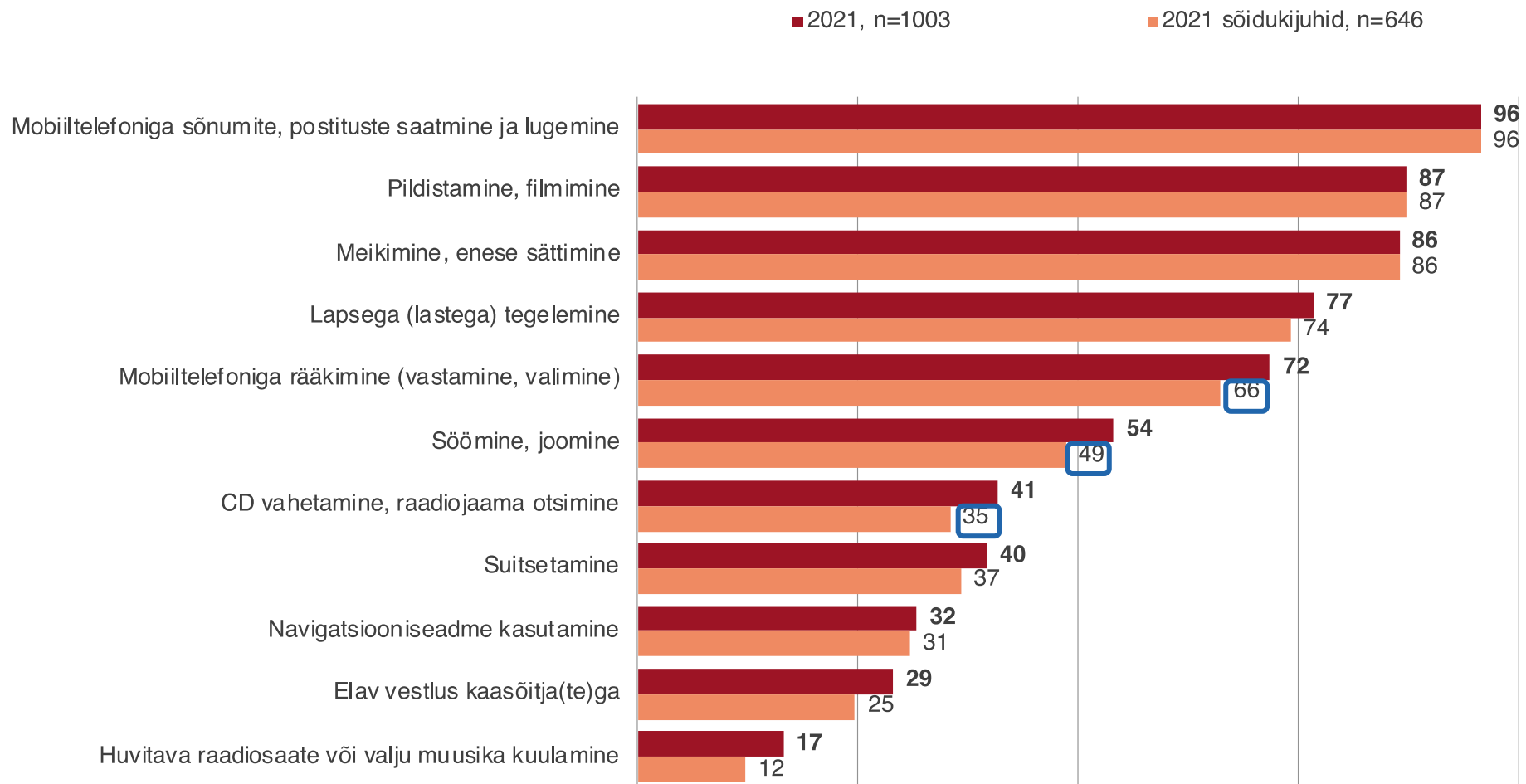
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal – kokku ohtlik, %

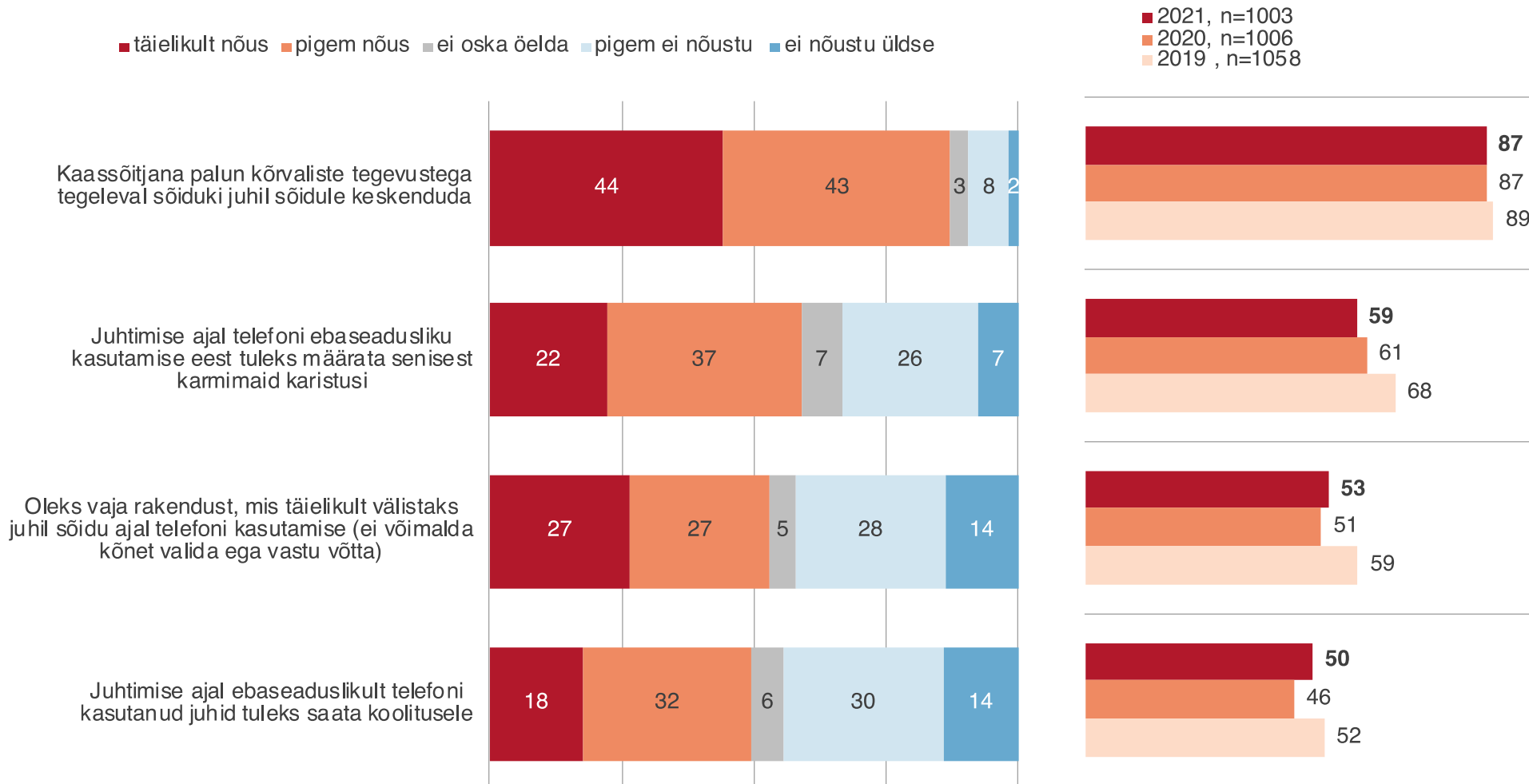
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 15 ja 16)

- Seadusandlust ja järelevalvet puudutavaid seisukohti mobiiltelefonide kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal hinnati samuti erinevate väidetega nõustumise kaudu.
- 87% nõustus täielikult või pigem, et kaassõitjana palutakse kõrvaliste tegevustega tegeleva sõidukijuhil keskenduda sõiduki juhtimisele. Aastatega on vastavalt arvanute osakaal püsinud üsna samal tasemel.
- 59% nõustub, et juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi. Vastava väitega nõustujate osakaal on viimasel kahel aastal vähenenud.
- Pooled vastajad nõustuvad, et oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise. Ka vastava väitega nõustujate osakaal on viimasel kahel aastal vähenenud.
- Sellega, et juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele nõustus 50%, mitte-nõustujaid vaid 6% vähem. Aastatega on vastavalt arvanute osakaal püsinud üsna samal tasemel.
- Sõidukijuhtide suhtumine väljatoodud seiskohtadesse on veidi järeleandlikum (erinevus 2-7%).
- Jällegi on seisukohtade osas nõudlikumad naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi ei ole.

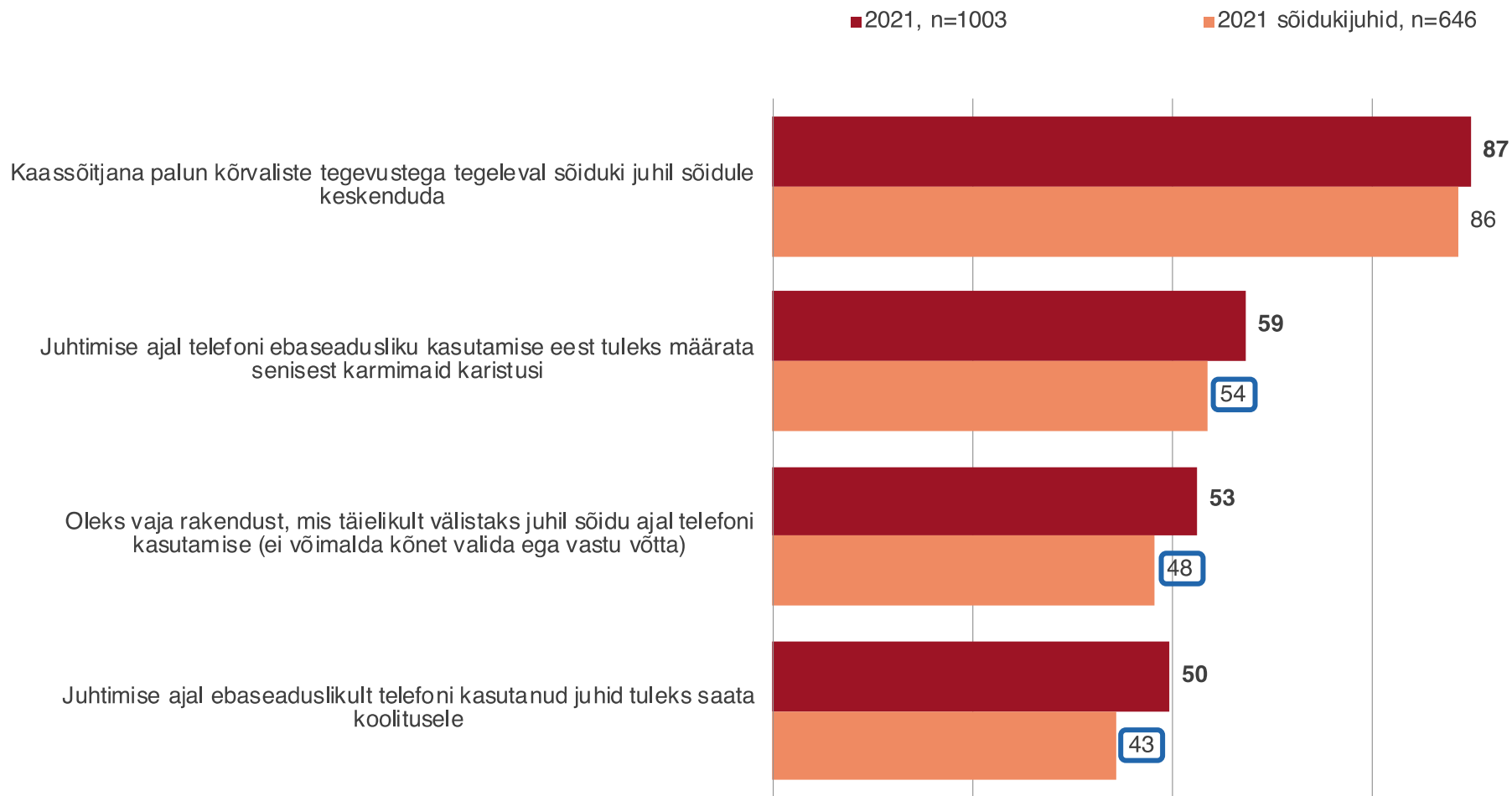
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal – kokku nõustub %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 18, 22)

- Viimase 12 kuu jooksul on mõnda liiklusohtlikku olukorda sattunud 28% sõidukijuhtidest, s.o 200 ± 24 tuhat inimest, s.h on igaüks neist nimetanud keskmiselt 2 erinevat liiklusohtliku olukorra põhjustajat. Näitaja on madalam kui eelneval kahel aastal. Liiklusohtlikku olukorda on sagedamini sattunud kuni 34-aastased ja eestikeelsed sõidukijuhid.
- Kõige levinumaks liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjuseks on **telefoni kasutamine** ja see näitaja pole aja jooksul oluliselt muutunud (Slaid 18).
- Sõiduki juhtimise ajal on telefoni kasutamise tõttu sattunud liiklusohtlikku olukorda 12% sõidukijuhtidest, s.o 87 500 ± 18 000 inimest; sagedamini kuni 34-aastasd ja eestikeelsed sõidukijuhid (Slaid 22).
- Peale telefoni kasutamise on liiklusohtliku olukorra põhjustajaks peamiselt **vestlus kaassõitjatega** ja **navigatsiooniseadme kasutamine** (ligi kümnendikul sõidukijuhtidest). Muid põhjuseid nimetati oluliselt vähemate sõidukijuhtide poolt. Ka taustaandmete lõikes ei esinenud olulisi erinevusi.

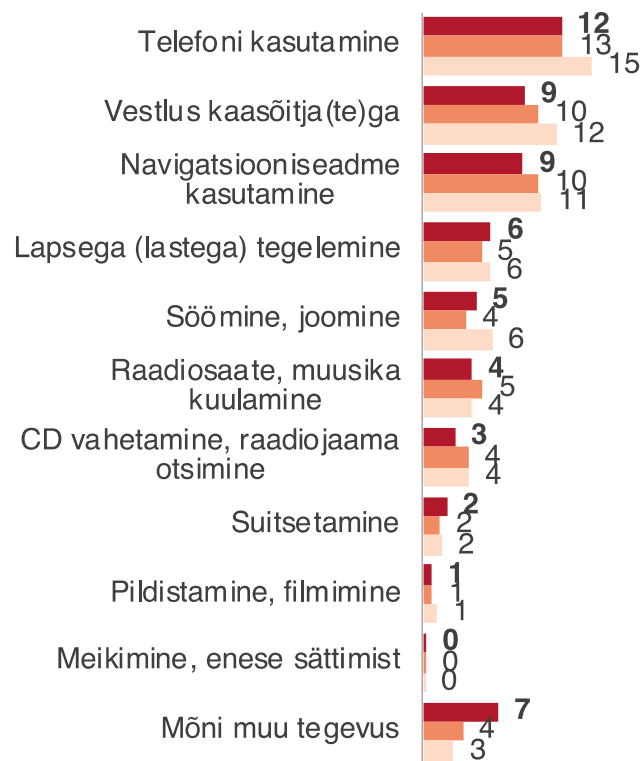
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal, mille tõttu on sattunud liiklusohtlikku olukorda

n=sõidukijuhid, %

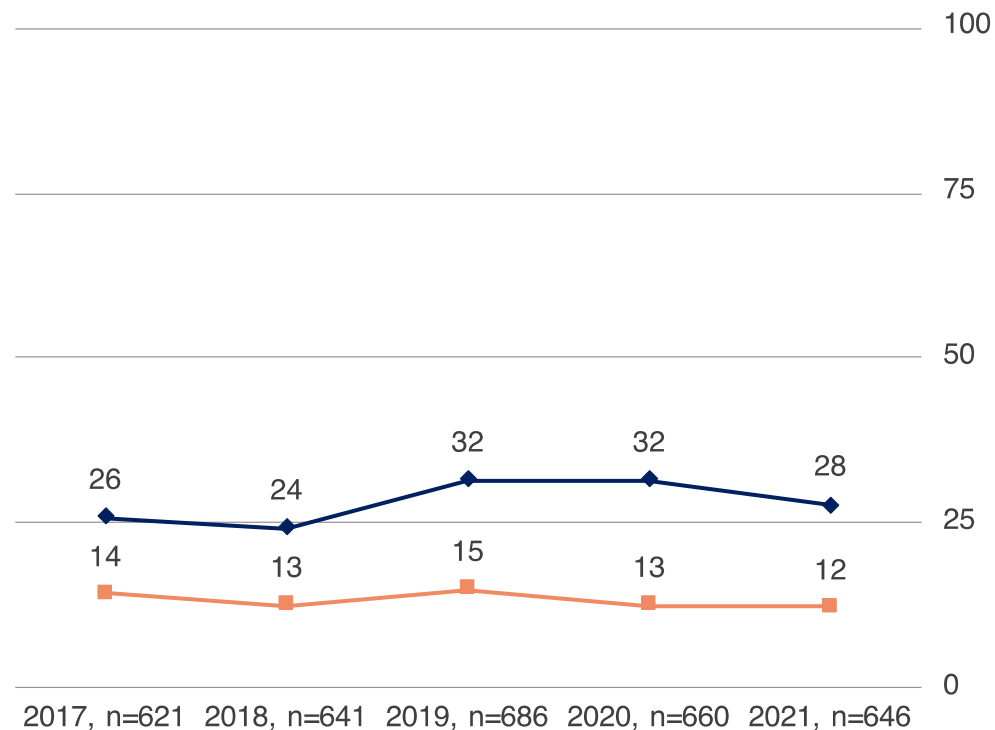
■ 2021, n=646 ■ 2020, n=660 ■ 2019, n=686

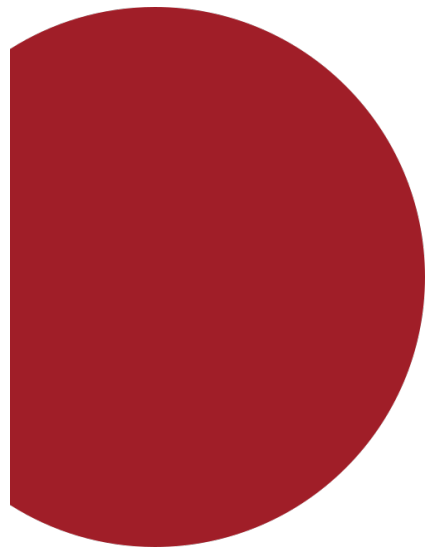

On sattunud sõiduki juhtimise ajal liiklusohtlikku olukorda kõrvaliste tegevuste ja telefoni kasutamise tõttu

n=sõidukijuhid, %

◆ On sattunud liiklusohtlikku olukorda
■ On sattunud ohtlikku olukorda telefoni kasutamise tõttu

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

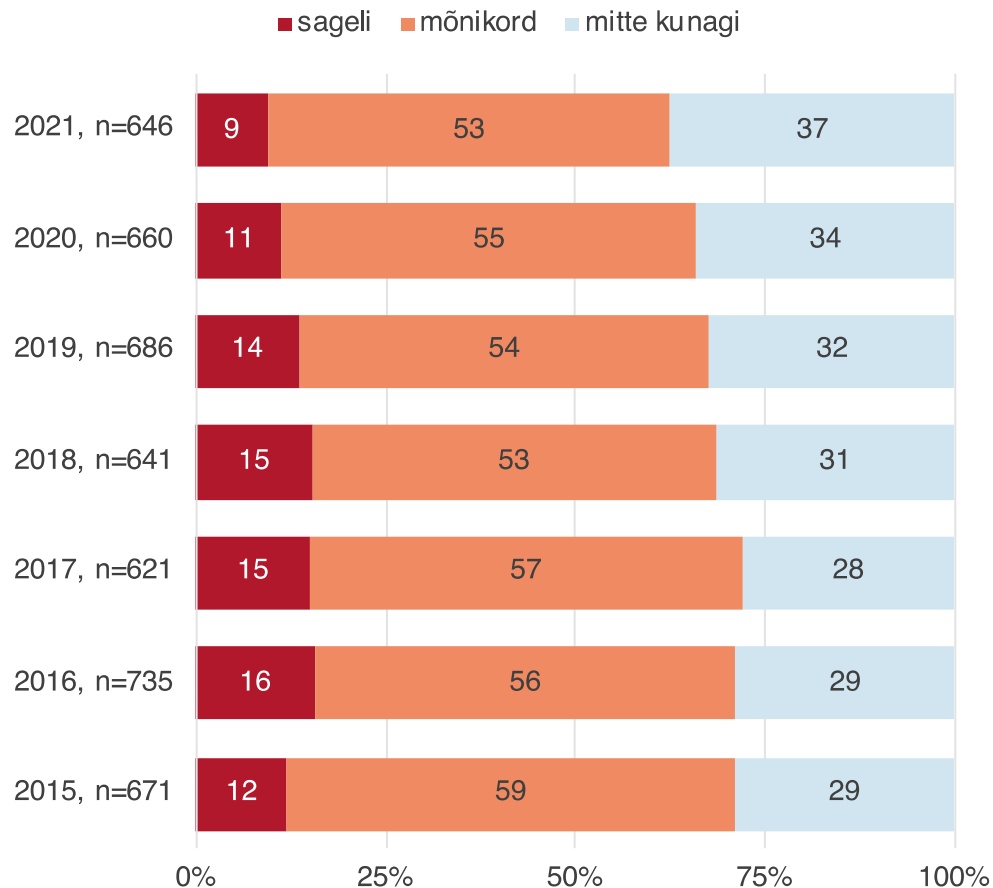
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 21-23)

- Mobiiltelefoni on viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõiduki juhtimise ajal 63% sõidukijuhtidest, s.o 444 400 ± 26 500 inimest, s.h 9% kasutavad mobiiltelefoni sageli (Slaid 21). Mobiiltelefoni kasutajate kui ka nende sagedaste kasutajate osakaal sõidukit juhtides on jätkuvalt tasapisi vähenemas (Slaid 22).
- Sõiduki juhtimise ajal mobiiltelefoni kasutajaid on keskmisest enam meeste, kuni 34-aastaste ja sõidukiga tööülesandeid täitvate ja Põhja-Eesti (Slaid 22); samuti aastas üle 10 000 kilometraažiga (73-89%) sõidukijuhtide seas.
- Sõidu ajal telefoni rääkimiseks kasutavatest sõidukijuhtidest 77% kasutab **käed-vabad süsteemi**, s.h sagedasi kasutajaid on 58%. Aastatega on vastava süsteemi kasutajate osakaal tasapisi suurenenud (Slaid 21).
- **Käes hoiab telefoni** 61% sõiduki juhtimise ajal telefoniga rääkivatest juhtidest, s.h sageli või alati teeb seda 9%. Aastatega on vastavalt toimijate osakaal üha langemas (Slaid 21).
- Mobiiltelefoni kasutatakse sõidukiroolis valdavalt **kõnedele vastamiseks** (93%, Slaid 23), ohtralt ka:
 - pereliikmetele helistamiseks (69%);
 - töökõnede tegemiseks (49%) – sagedamini mehed (54%), 35-39-aastased (53%) ja muukeelsed (59%) ja töösõite tegevad sõidukijuhid (64%);
 - sõpradele, tuttavatele helistamiseks (45%) – sagedamini mehed (52%) ja 25-34-aastased (65%).
- Muude tegevuste jaoks kasutatakse telefoni juba vähem kui viiendiku poolt, sagedamini küll 25-34-aastased.
- Aastatega pole erinevate mobiiltelefoniga teostatavate tegevuste osakaal sõidukiroolis oluliselt muutunud, pigem veidi vähenenud.

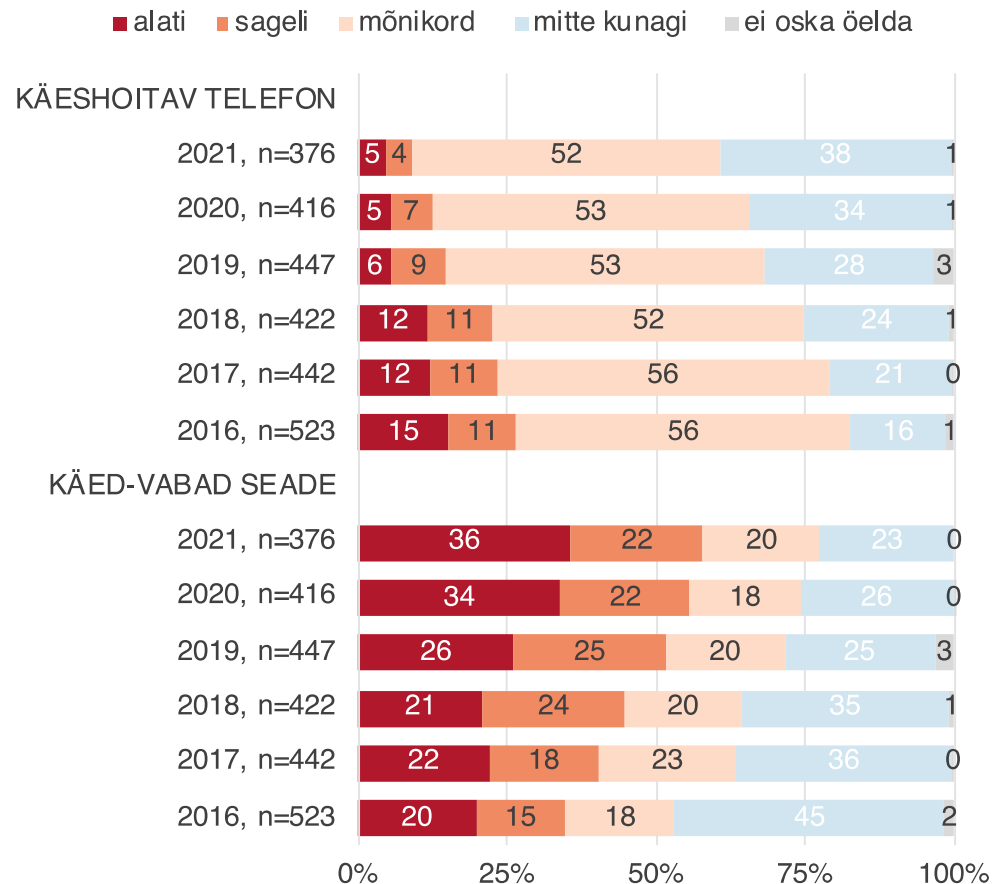
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal,
n=sõidukijuhid

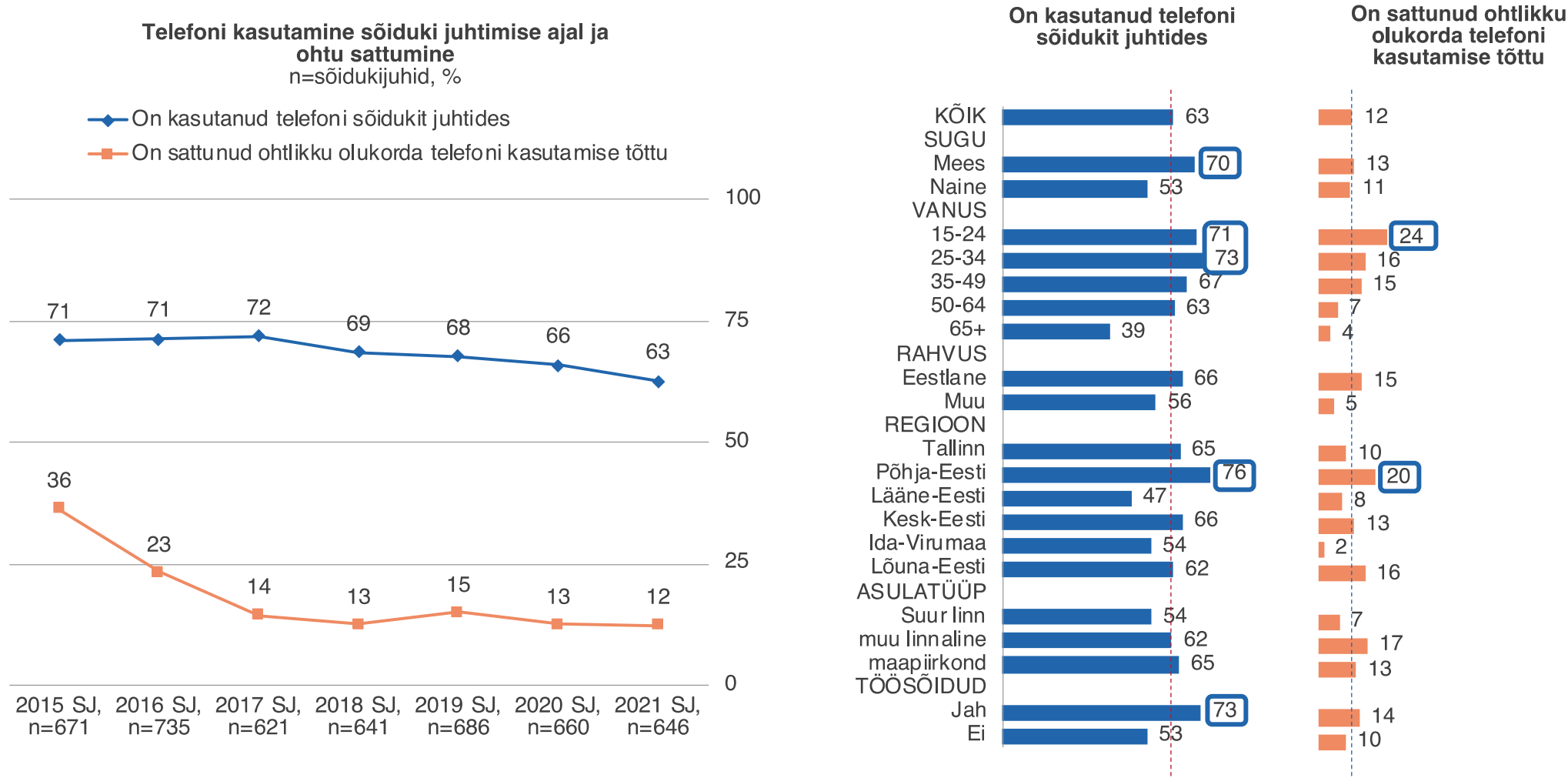

Telefoni kasutamise viis,
n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

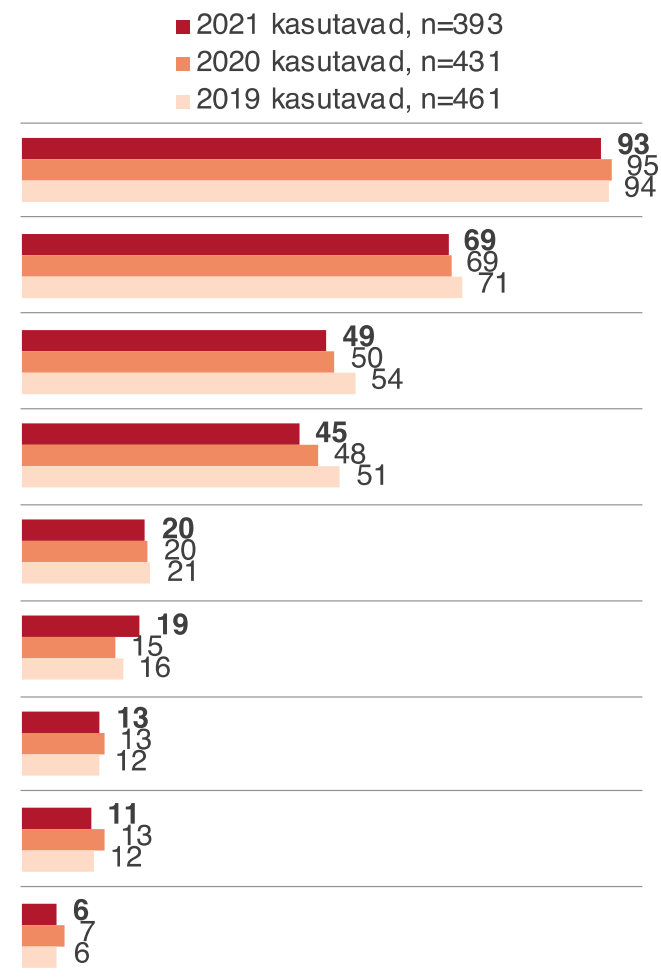
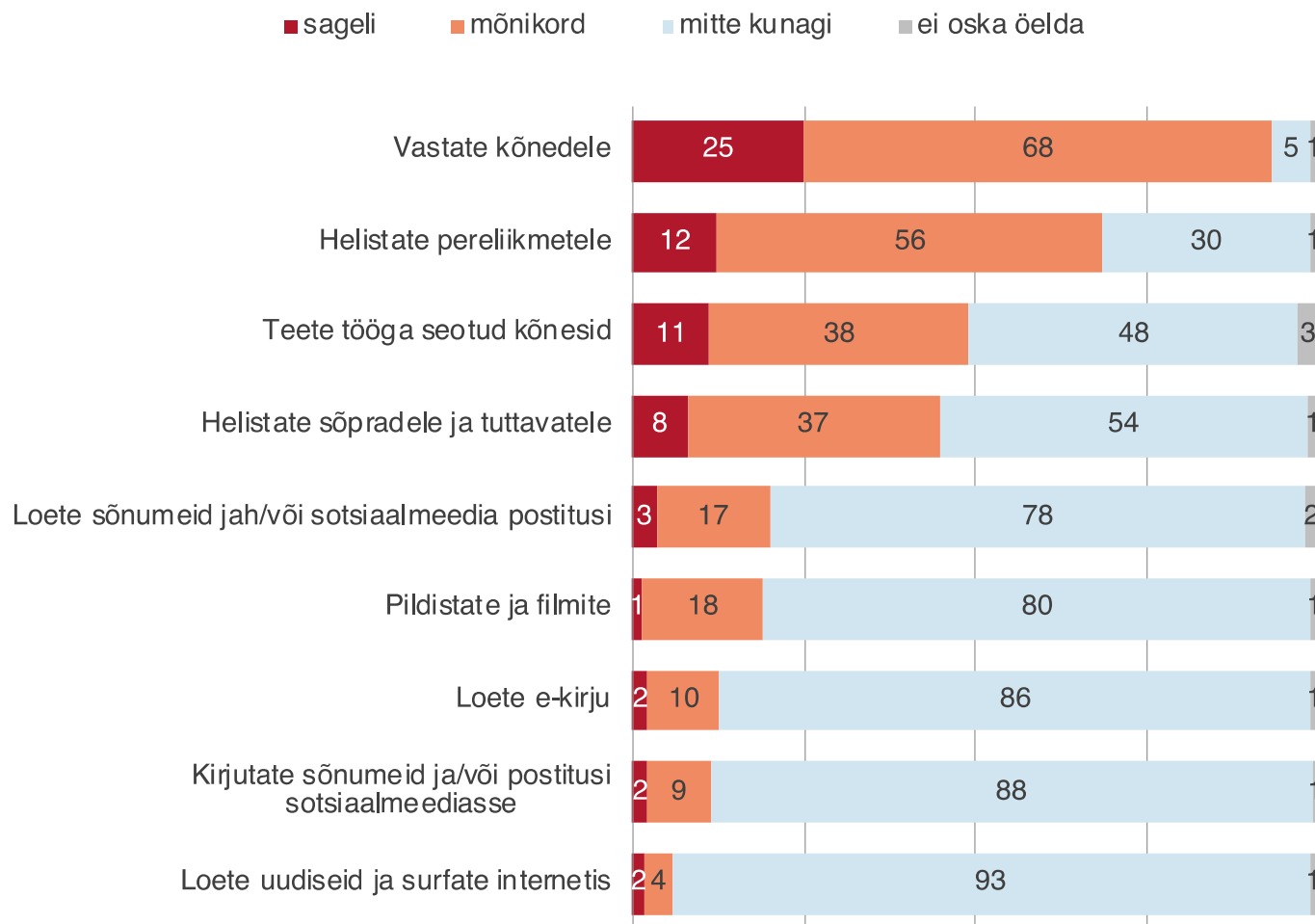
Liiklusohklikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides telefoni kasutamise tõttu – taust, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

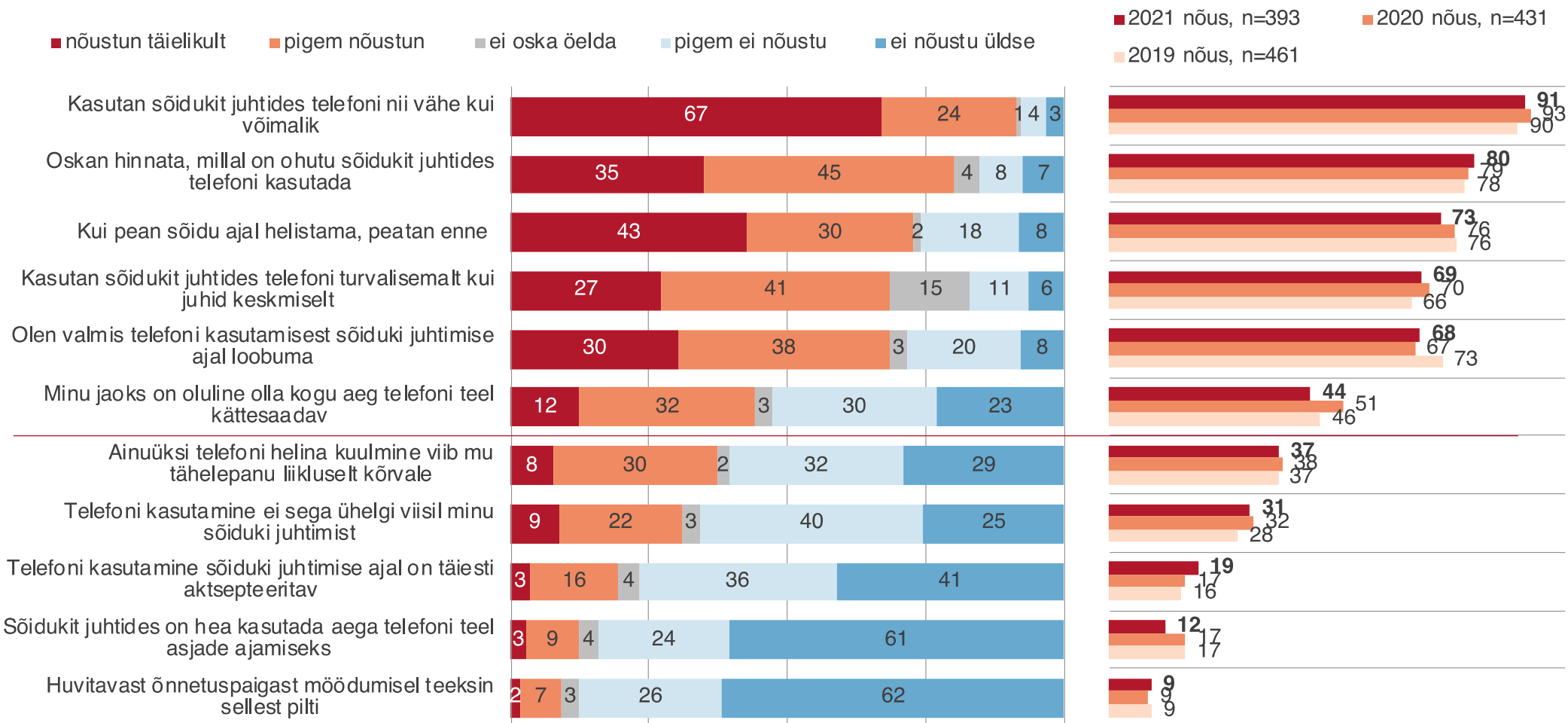
Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 25)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus isiklikust mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Suurem osa sõidukijuhtidest on veendumusel, et nad **kasutavad sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik** (täiesti ja pigem nõus kokku 9%, sagedamini 50-64-aastased) ning, et nad **oskavad hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada** (80%). Väidetega nõustujate osakaalud on jäänud samale tasemele kui eelmisel aastal.
- **Helistamiseks peatab sõiduki** 73% telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest (sagedamini üle 50-aastased), 43% nõustuvad selle väitega täielikult. Vastavalt käituvate osakaal on jäänud eelmise aastaga võrreldes samale tasemele.
- **Telefoni kasutamisest on sõiduki juhtimise ajal valmis loobuma 68% sõidukijuhtidest** (sagedamini naised ja üle 65-aastased). Aastaga on oluliselt langenud nende osakaal, kes nõustuvad, et nende jaoks on **oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav** (+7%; sagedamini muukeelne elanikkond).
- Väited, mille puhul on sellega nõustajaid vähem kui mitte-nõustujad on:
 - ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale (37% vs 61%, sagedamini nõustuvad muukeelsed);
 - Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist (31% vs 66%);
 - Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav (19% vs 77%, sagedamini nõustuvad mehed);
 - Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks (12% vs 84%);
 - Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti (9% vs 88%).

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

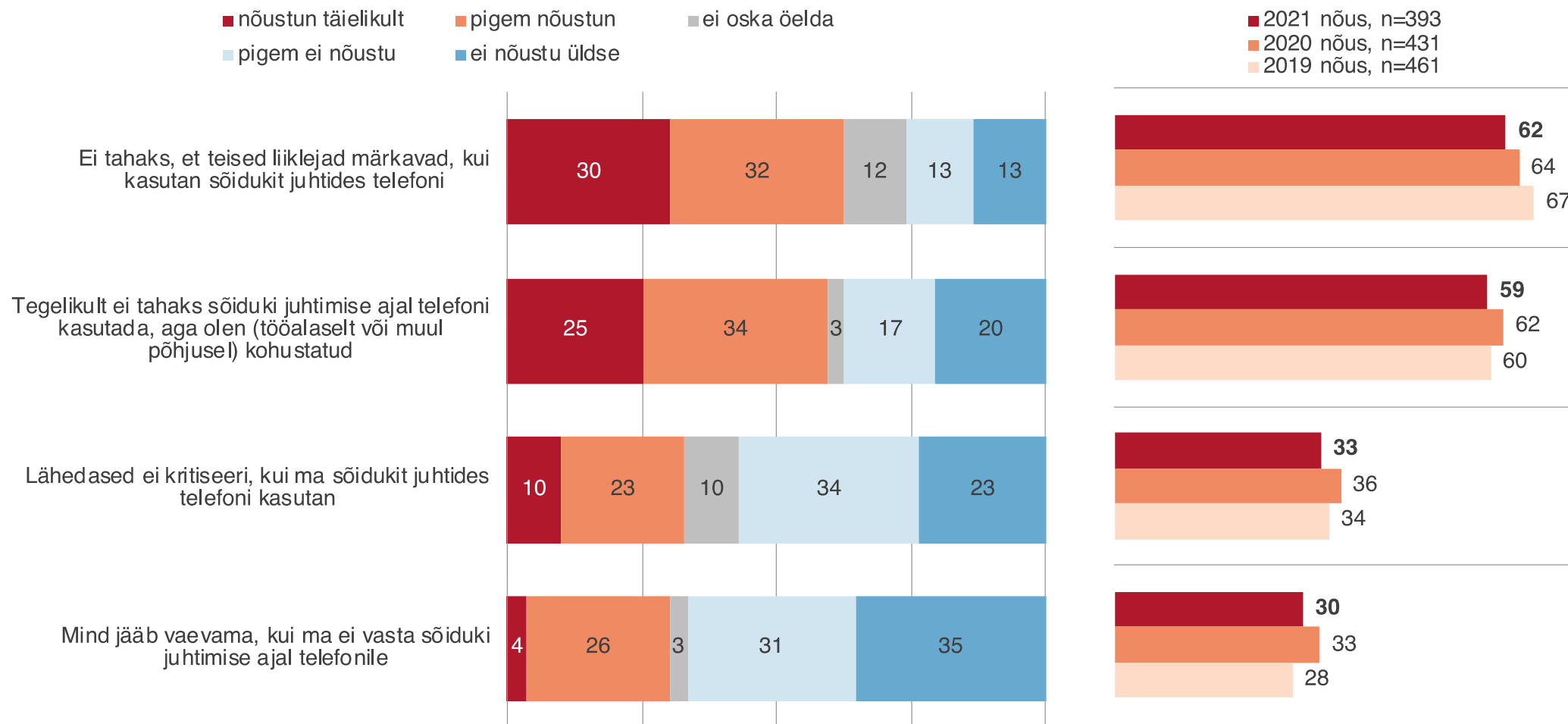
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 27)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus ka tajutavast sotsiaalsest survest mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Lausa 62% sõidukijuhtidest tunnistab, et nad **tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada**, kuid nad on kohustatud (sagedamini üle 50-aastased ja töösõite tegevad sõidukijuhid).
- 59% sõidukijuhtidest **ei tahaks, et teised liiklejad märkaks, et nad sõidukit juhtides telefoni kasutavad** (sagedamini naised), samas kui 1/3 sõidukijuhtide **lähedased ei kritiseeri neid, kui nad seda tegema sattuvad**.
- Sõidukijuhte, keda **jääb vaevama, kui nad sõiduki juhtimise ajal telefonile ei vasta** on ligikaudu kolmandik.
- Kõikide vaadeldavate väidetega nõustujate osakaalud on eelmise aastaga võrreldes veidi vähenenud.

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

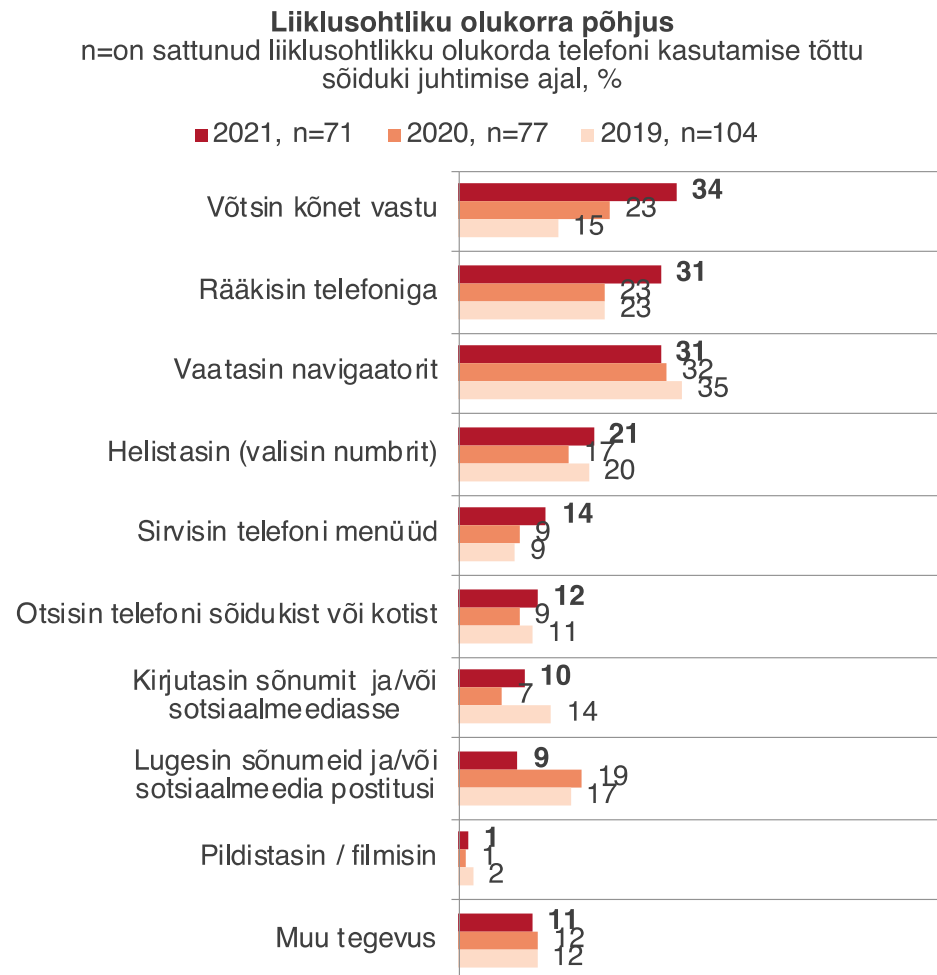
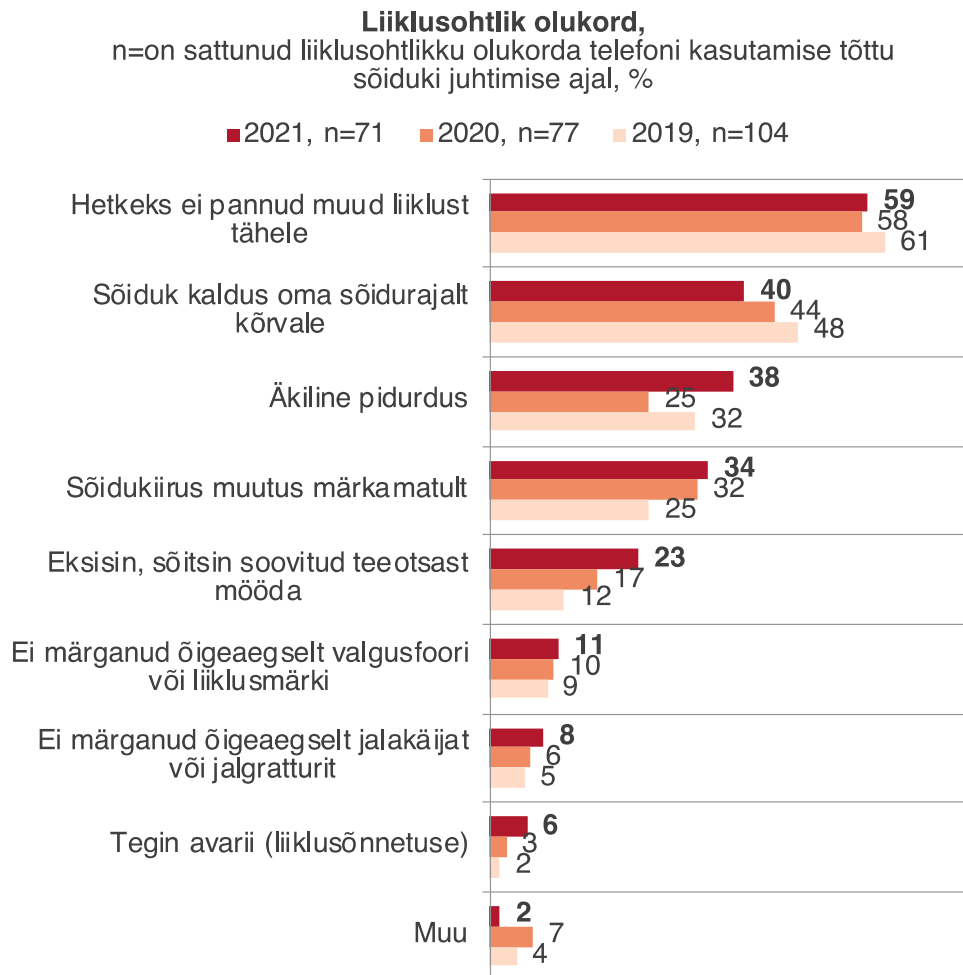
Liiklusohklikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu

(Slaidid 29-30)

- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohklikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 2,2 erinevat ohuolukorda (Slaid 29).
 - Levinuimaks liiklusohkliku olukorra tekitajaks mobiiltelefoni kasutamisel sõiduki juhtimise ajal on olnud **hetkeline tähelepanu hajumine liikluselt** (59%) kui ka **sõidurajalt kõrvale kaldumine** (40%).
 - Mobiiltelefoni kasutamisest tingitud ohtliku olukorrana mainis 38% äkkpidurdust ja 34% kiiruse märkamatu langemist. Muid olukordi on esinenud oluliselt vähem.
 - Võrreldes varasemate uuringutega on liiklusohklikud olukorrad sagedamini soovitud teeotsast mööda sõitmisest.
-
- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohklikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 1,8 erinevat viisi, kuidas ta sel hetkel telefoni kasutas (Slaid 29).
 - Valdavalt on sõiduki juhtimise ajal liiklusohklikku olukorda sattunud **kõne vastuvõtmise** või **telefoniga rääkimise, navigaatori vaatamise pärast**, muid tegevusi nimetati juba vähesemate vastajate poolt.
 - Aastatega on vähenenud sõnumite või sotsiaalmeedia postituste lugemisest tingitud, sagenenud aga kõnede vastuvõtmisest ja telefoniga rääkimisest tingitud liiklusohklikud olukorrad.

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohutlikkusesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu

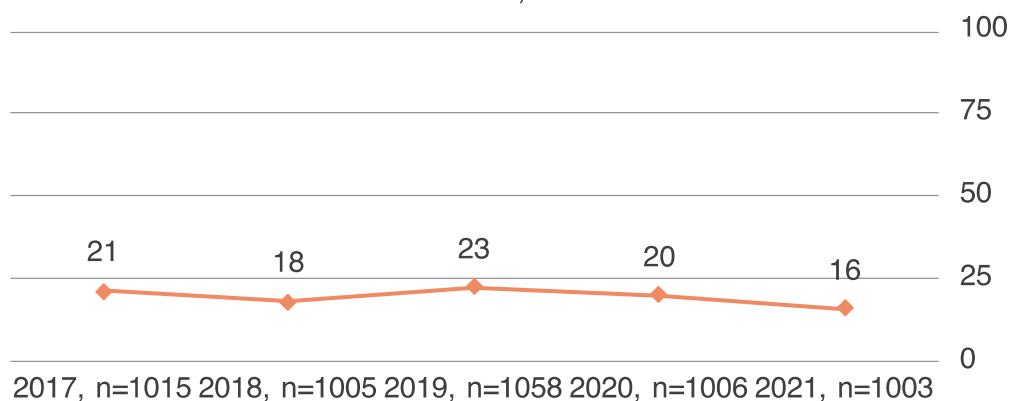

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

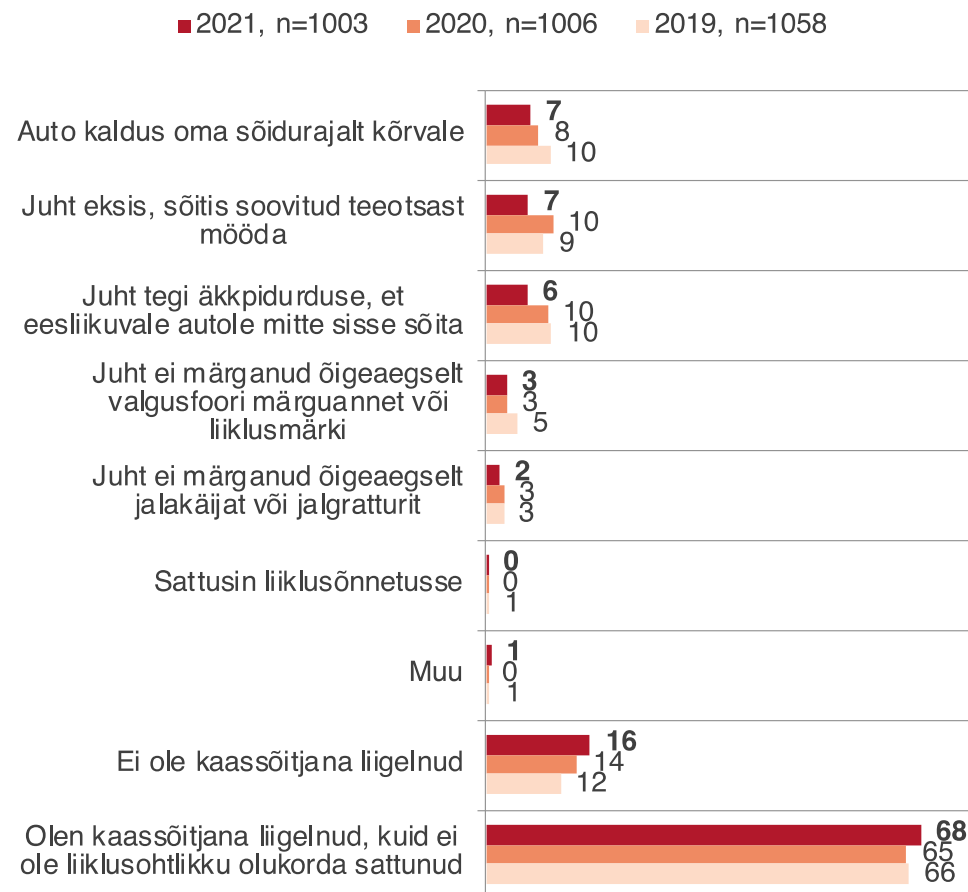
Liiklusohlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu

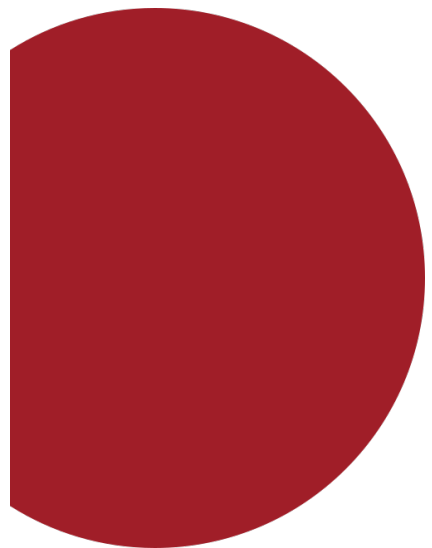
- Liiklusohlikesse olukordadesse on sattunud kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu 16% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o 180 ± 25 tuhat inimest.
- Levinumateks liiklusohlikeks olukordadeks on olnud sõidurajalt kõrvale kaldumine, teeotsast mööda sõitmine ja äkkpidurdus (nimetati 6-7% poolt).
- Liiklusõnnetusse on kaassõitjana sattunud 0,4% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o kuni 4 300 inimest.

On kaassõitjana sattunud ohtlikku olukorda kuna sõidukiuht kasutas telefoni
n=kõik, %

Liiklusohliku olukorra põhjus
n=kõik, %

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

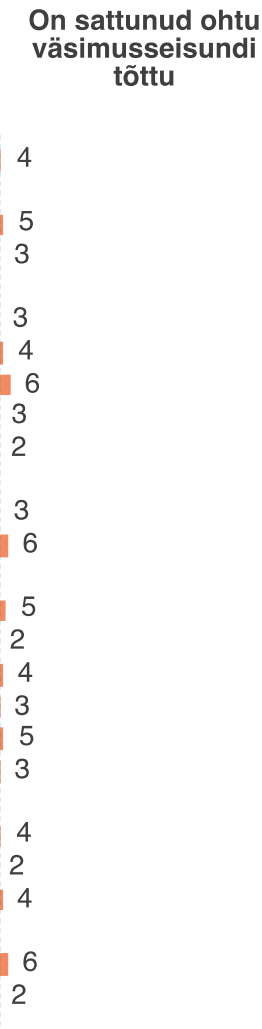
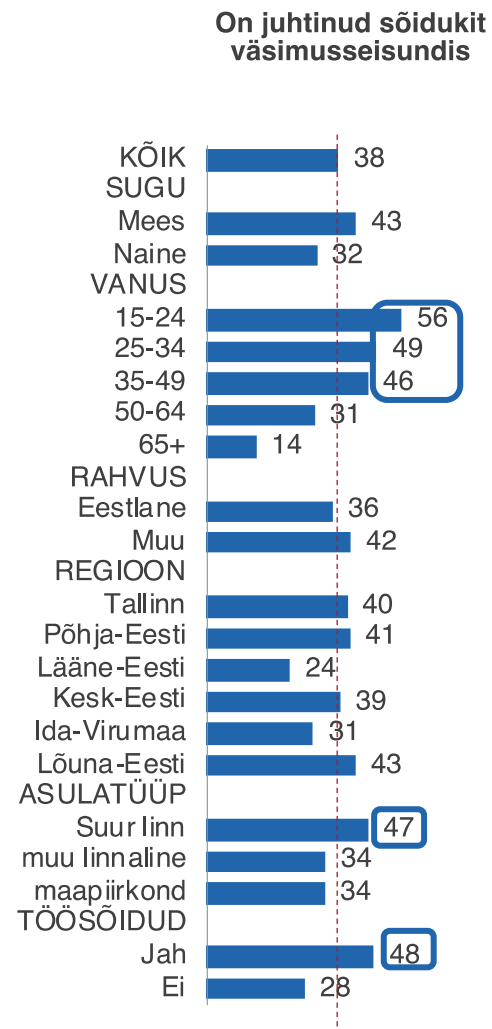
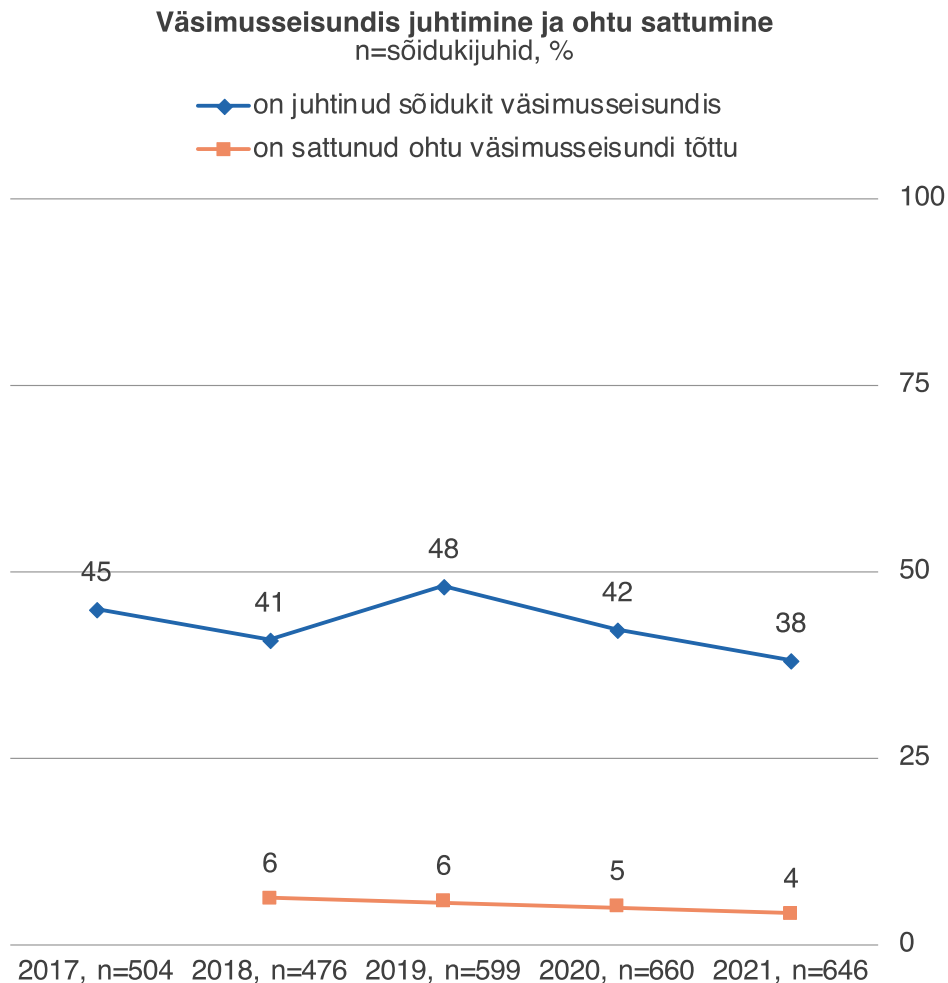
Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis (Slaidid 33-34)

- Viimase 12 kuu jooksul on väsimusseisundis sõidukit juhtinud 38% sõidukijuhtidest, s.o 270 ± 27 tuhat sõidukijuhti; see on 4% vähem kui eelmisel aastal (Slaid 33).
- Väsimusseisundis on sõitnud sagedamini kuni 49-aastased, suuremate linnade elanikud, samuti töösõite tegevad (Slaid 33) ja aastas üle 10 000 kilomeetraažiga juhid.
- Väsimusseisundis sõidukit juhtinud sõidukijuhid on juhtinud sõidukit peamiselt seetõttu, et **nad ei tundnud sõitma asudes end väsinuna** (48%; sagedamini eestlased) või **töö iseloom tingib** (34%, sagedamini mehed, 35-64-aastased, muukeelsed, töösõite tegevad sõidukijuhid (44%)), neljandik on kiirustanud sihtkohta jõudmisega (Slaid 34).
- Viimase 12 kuu jooksul on väsimusseisundi tõttu liiklusohtlikku olukorda sattunud 4% sõidukijuhtidest, s.o 29 ± 11 tuhat sõidukijuhti; see on veidi vähem kui eelmistel aastatel (Slaid 33).
- Peamine viis liiklusohtlikku olukorda sattumiseks on olnud, et sõiduk **kaldus sõidurajalt kõrvale** või oli vaja teha **äkkpidurdust** või **ei mäletanud mõningast osa teekonnast** (Slaid 34).
- Avariid on väsimusseisundi tõttu teinud 0,8% sõidukijuhtidest, s.o kuni 9 800 sõidukijuhti.

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis ja liiklusohtlikku olukorda sattumine

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Väsimusseisundis sõiduki juhtimise ja liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjused

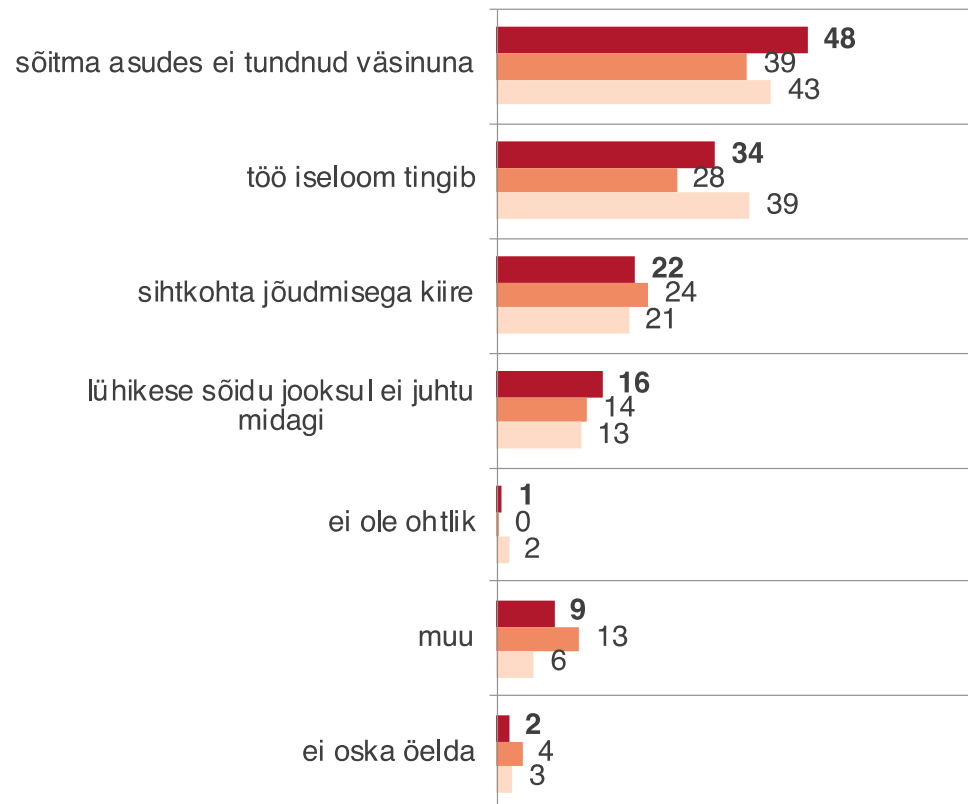
Väsimusseisundis sõiduki juhtimise põhjused

n=on juhtinud sõidukit väsimusseisundis, %

■ 2021, n=237

■ 2020, n=269

■ 2019, n=289

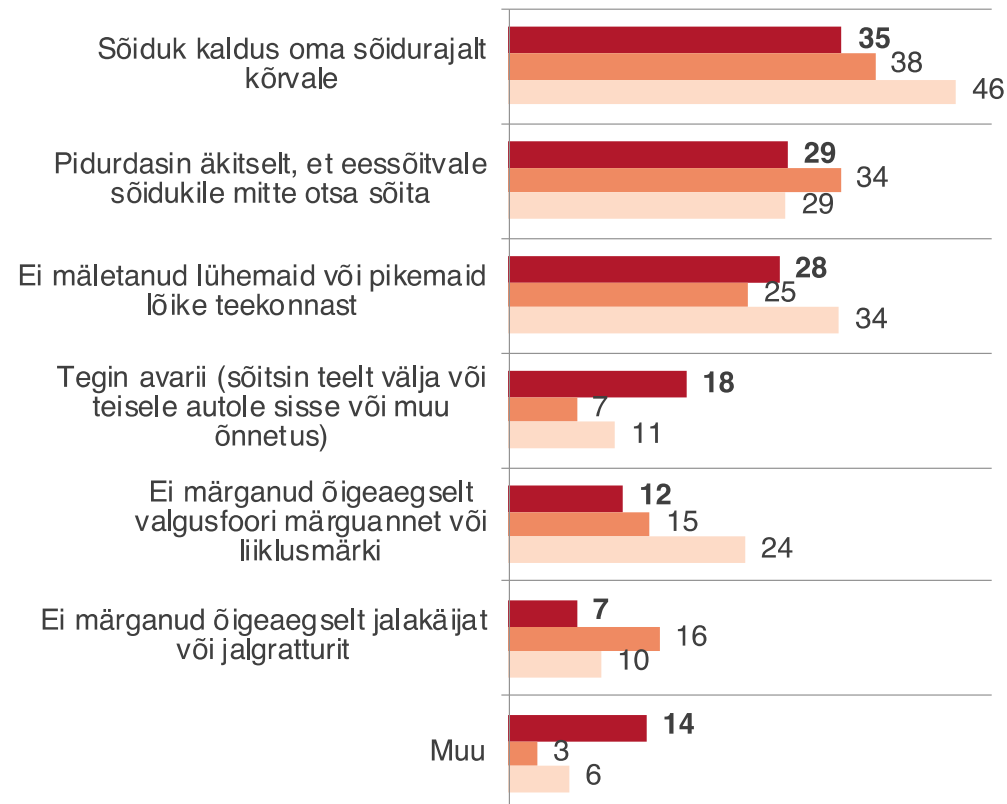
Liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjused

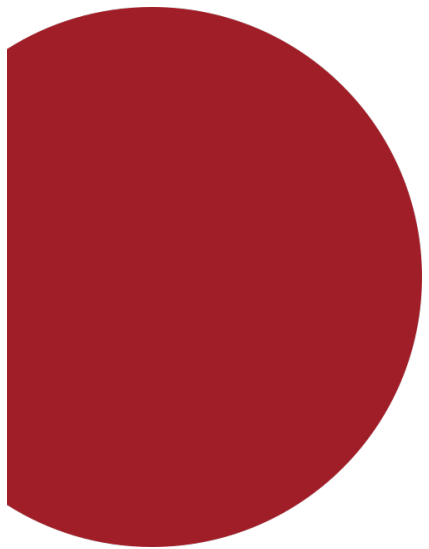
n=on sattunud liiklusohtlikku olukorda väsimusseisundis sõiduki juhtimise tõttu, %

■ 2020, n=27

■ 2020, n=31

■ 2019, n=32

**Tähelepanu hajutamise
ennetamisele suunatud
liiklusohutuskampaania**

Kampaania

Kampaania märkamine (Slaid 37)

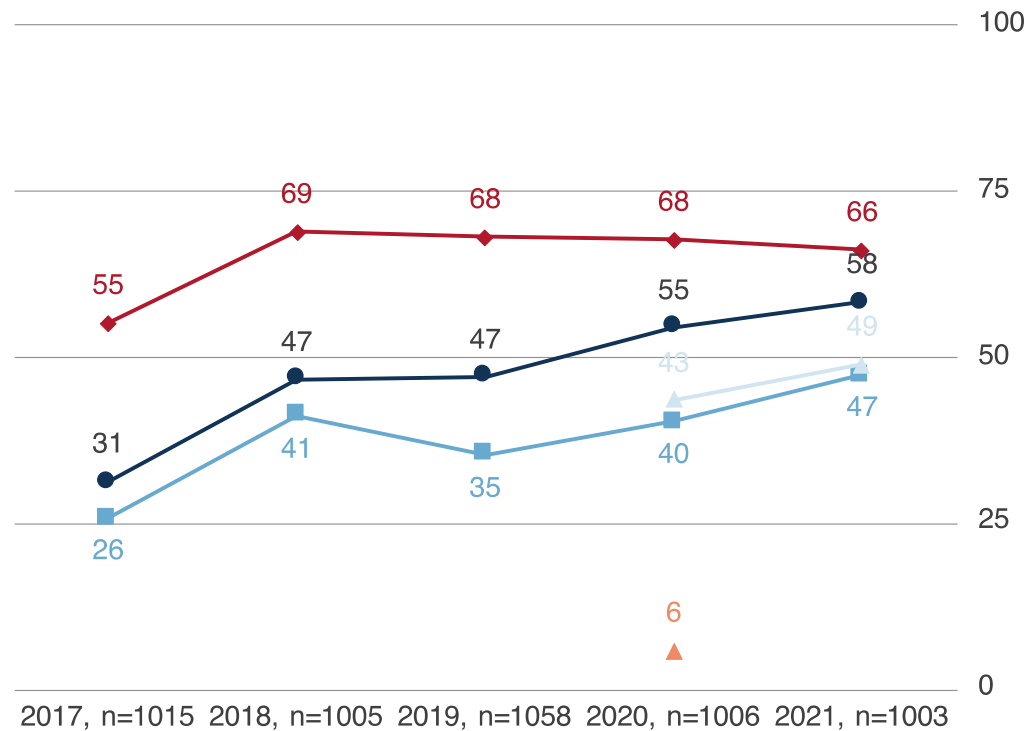
- Käesoleval aastal on arvatavalt märganud (spontaanne märkamine) tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi” 66% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 728 300 ± 32 300 inimest, mootorsõidukijuhtide seas on vastav näitaja 69%. Mõlemas sihtgrupis on näitaja paar % madalam kui eelmisel kahel aastal (Slaid 37).
- Kampaaniat on spontaanselt keskmisest enam märganud 15-34-aastased (76-78%), eestlased (72%), Põhja-Eesti (75%) sõidukijuhid; samuti juhid, kes kasutavad sõidukit juhtides telefoni (71%) ja on seetõttu sattunud liiklusohutlikku olukorda (71%).
- Aidatud kujul on käesoleval aastal kampaania „Kui juhid, siis juhi”:
 - **videoklippi** näinud 47% elanikkonnast, s.o 520 400 ± 34 000 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja 51%;
 - **audioklippi** kuulnud 49% elanikkonnast, s.o 537 500 ± 34 100 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja 55%;
 - **postreid** näinud 58% elanikkonnast, s.o 642000 ± 33 600 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja samuti 60%.
- Kõikides kanalites on vastavat kampaaniat märganud sagedamini 25-34-aastased ja eestlased, maapiirkondade elanikud (v.a postrid), samuti töösõite tegevad sõidukijuhid; harvemini muukeelsed ja Ida-Virumaa elanikud.
- Arvestades kokkupuudet kõikide eelnimetatud kampaania osadega, on kampaaniat aidatult ehk ühel või teisel moel tähele pannud 81% elanikkonnast ja 85% sõidukijuhtidest, 85% töösõite tegevatest sõidukijuhtidest; sagedamin autoroolis telefoni kasutavad sõidukijuhid (87%) ja 15-34-aastased (89-92%) ja eestikeelsed (86%) elanikud, harvemini seevastu 50-64 (73%), muukeelsed (70%) ja Ida-Virumaa (69%) elanikud.

Kampaania

Kampaania märkamine, %

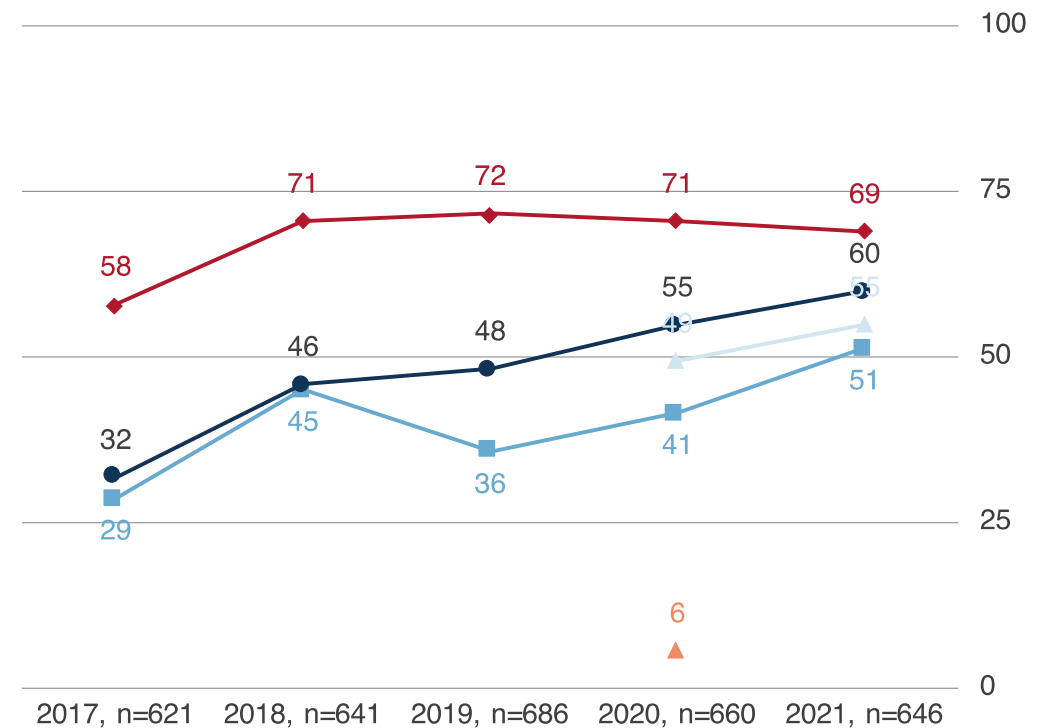
Kampaania märkamine
n=kõik

- spontaanne märkamine
- märkanud videoklippi
- kuulnud audioklippi
- märkanud plakatit
- külastanud MNT kampaanialehte

Kampaania märkamine
n=sõidukijuhid

- spontaanne märkamine
- märkanud videoklippi
- kuulnud audioklippi
- märkanud plakatit
- külastanud MNT kampaanialehte

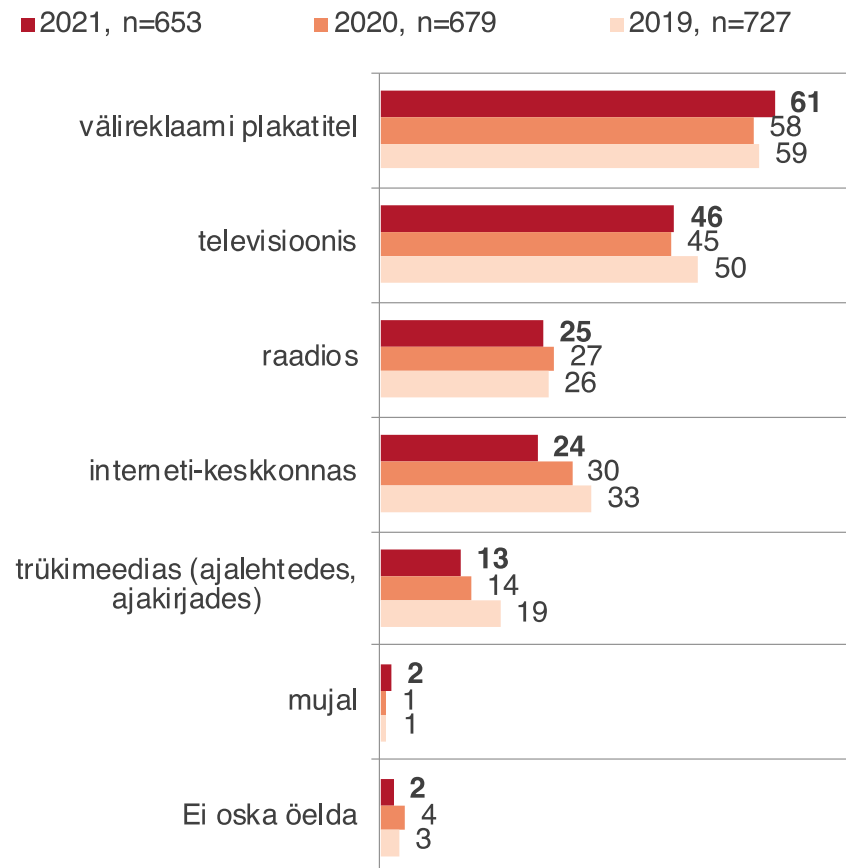

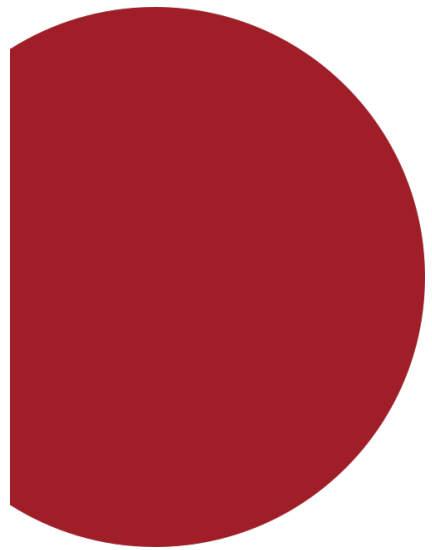
Kampaania

Kampaania spontaanse märkamise kanal, %

- Kampaaniat on kõige enam arvatud märgatud olevat **välireklaami plakatitel** - sagedamini kuni 34-aastased ja tallinlased;
- Pea pooled on kampaaniat märganud **televisioonis** - sagedamini üle 65-aastased, eestikeelsed ja maapiirkondade elanikud.
- Pea kolmandik on märganud kampaaniat **internetikeskkonnas** - sagedamini kuni 34-aastased ja maapiirkondade elanikud.
- Neljandik on kampaaniaga kokku puutunud **raadio** vahendusel - sagedamini maapiirkondade elanikud.
- Iga viienda kampaania märkajani on see jõudnud **trükimeedia** vahendusel - sagedamini üle 65-aastaste ja eestikeelse elanikkonna puhul.
- Muudest kanalitest on vastavat kampaaniat märgatud juba oluliselt vähesemad.
- Arvatav kokkupuude kampaaniaga on aja jooksul vähenenud televisiooni vahendusel, muudes kanalites jäänud aga üsna samale tasemele.

Kampania spontaanse märkamise kanal
n=spontaansed kampaania märkajad

Ankeet

Ankeet

T1. Kas Teil on mootorsõiduki juhiluba?

- 1) Jah
- 2) Ei

T3. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž mootorsõidukijuhina?

- 1) Ei ole juhtinud mootorsõidukit viimase 12 kuu jooksul
- 2) 1 - 5 000km
- 3) 5 001 - 10 000 km
- 4) 10 001 - 20 000 km
- 5) üle 20 000 km
- 6) Ei oska öelda

SÕIDUKIJUHID (T1=1 ja T3=2-7)

T2. Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) A – kategooria (mootorrattas)
- 2) B – kategooria (sõiduauto)
- 3) C – kategooria (veoauto)
- 4) D – kategooria (buss)
- 5) muu kategooria (näiteks mopeed)
- 6) Ei oska öelda

T4. Kui pikk on Teie mootorsõidukijuhi staaž (aastates)?

- 1) Alla 5 aasta
- 2) 6 - 10 aastat
- 3) 11 - 20 aastat
- 4) 21 - 40 aastat
- 5) Üle 40 aastat
- 6) Ei oska öelda

T5. Kas Te olete teinud viimase 12 kuu jooksul sõidukijuhina töösõite (kas siis isikliku autoga või tööautoga)?

- 1) Jah
- 2) Ei

T5=1

T6. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž sõidukijuhina töö või tööülesannete täitmisel?

- 1) 1 - 5 000km
- 2) 5 001 - 10 000 km
- 3) 10 001 - 20 000 km
- 4) üle 20 000 km
- 5) Ei oska öelda

Ankeet

TÄHELEPANEMATUS LIIKLUSES

SÕIDUKIJUHID (Q1-Q7 KUI T1=1 ja T3=2-7)

1. Milliste kõrvaliste tegevuste tõttu olete sattunud liiklusohtlikesse olukordadesse (s.h tähelepanu liikluselt on hajunud) või liiklusõnnetusse viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtides?

MITU VASTUST!

- 1) Telefoni kasutamine
- 2) Söömine, joomine
- 3) Suitsetamine
- 4) Lapsega (lastega) tegelemine
- 5) Navigatsiooniseadme kasutamine
- 6) Vestlus kaasõitja(te)ga
- 7) Raadisaate, muusika kuulamine
- 8) CD vahetamine, raadiojaama otsimine
- 9) Meikimine, enese sättimist
- 10) Pildistamine, filmimine
- 11) Mõni muu tegevus
- 12) *Ei ole kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud või midagi eelnimetatut teinud*

2. Kui tihti Te olete viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõidukit juhtides telefoni?

- 1) Sageli
- 2) Mõnikord
- 3) Mitte kunagi

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI (T1=1 ja T3=2-7, Q2=1 VÕI 2)

3. Kuivõrd Te kasutate mootorsõidukit juhtides telefoni järgmisteks tegevusteks?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Ei oska öelda

- 1) Vastate kõnede
- 2) Teete tööga seotud kõnesid
- 3) Helistate pereliikmetele
- 4) Helistate sõpradele ja tuttavatele
- 5) Loete sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 6) Kirjutate sõnumeid ja/või postitusi sotsiaalmeediasse
- 7) Loete uudiseid ja surfate internetis
- 8) Loete e-kirju
- 9) Pildistate ja filmite

Q3=1-4

4. Kui tihti Te mootorsõiduki juhtimise ajal ... ?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Alati / Ei oska öelda

- 1) **hoiate telefoni rääkimise ajal käes või kõrva ääres**
- 2) **kasutate telefoniga rääkimiseks käed-vabad-seadet**

Ankeet

5. Kuivõrd nõustute järgmiste mootorsõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise kohta käivate väidetega? Täielikult nõus / Pigem nõus / Pigem ei nõustu / Üldse ei nõustu / Ei oska öelda

- 1) Kui pean sõidu ajal helistama, peatan enne helistamist sõiduki turvalises kohas
- 2) Kasutan sõidukit juhtides telefoni turvalisemalt, kui juhid keskmiselt
- 3) Oskan hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada
- 4) Tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, aga olen (töölaseks või muul põhjusel) kohustatud
- 5) Ei tahaks, et teised liiklejad märkavad, kui kasutan sõidukit juhtides telefoni
- 6) Kasutan sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik
- 7) Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks
- 8) Minu jaoks on oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav
- 9) Lähedased ei kritiseeri, kui ma sõidukit juhtides telefoni kasutan
- 10) Mind jääb vaevama, kui ma ei vasta sõiduki juhtimise ajal telefonile
- 11) Ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale
- 12) Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist
- 13) Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav
- 14) Olen valmis telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal loobuma
- 15) Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI JA ON SATTUNUD SELLE TÕTTU LIIKLUSOHTLIKKU OLUKORDA (T1=1 ja T3=2-7, Q7=1 VÕI Q2=1 või 2 JA Q1=1)

6. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse Te olete viimase 12 kuu jooksul mootorsõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu sattunud?

MITU VASTUST!

- 1) Hetkeks ei pannud muud liiklust tähele
- 2) Pidurdasin äkiliselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 3) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Sõidukiirus langes või tõusis märkamatuks
- 7) Eksisin, sõitsin soovitud teeotsast mööda
- 8) Tegin avarii (sõitsin teisele autole sisse või toimus muu liiklusõnnetus)
- 9) Muu, mis? _____

Ankeet

7. Kuidas Te mootorsõidukiga liiklusohtlikku olukorda või liiklusõnnetusse sattumise hetkel telefoni kasutasite?

VÕIB OLLA MITU VASTUST

- 1) Rääkisin telefoniga
- 2) Helistasin (valisin numbrit)
- 3) Võtsin kõne vastu
- 4) Otsisin telefoni sõidukist või kotist
- 5) Sirvisin telefoni menüüd
- 6) Kirjutasin sõnumit ja/või sotsiaalmeediasse
- 7) Lugesin sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 8) Vaatasin navigaatorit
- 9) Pildistasin / filmisin
- 10) Muu tegevus

VÄSIMUSSEISUNDIS JUHTIMINE

SÕIDUKIJUHID (Q8-Q11 KUI T1=1 ja T3=2-7)

8. Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul juhtinud mootorsõidukit väsimusseisundis?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Ankeet

Q8=1

9. Mis põhjustel Te olete juhtinud mootorsõidukit väsimusseisundis?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) Väsimusseisundis juhtimine ei ole ohtlik
- 2) Sõitma asudes ei tundnud ennast väsinuna
- 3) Sõit oli lühike ning selle aja jooksul ei juhtu midagi
- 4) Sihtkohta jõudmisega oli kiire, mind oodati
- 5) Väsimusseisundis juhtimise tingib töö iseloom
- 6) Muu mis? _____
- 7) Ei oska öelda

Q8=1

10. Kas Te olete väsimusseisundis mootorsõidukit juhtides viimase 12 kuu jooksul sattunud liiklusohtlikusse olukorda?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q11 KUI Q10=1 (need, kes on sattunud):

11. (SJ23A) Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse olete viimase 12 kuu jooksul sattunud väsimuseseisundis mootorsõiduki juhtimise tõttu?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) Ei mäletanud lühemaid või pikemaid lõike teekonnast
- 2) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 3) Pidurdasin äkitselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Tegin avarii (sõitsin teelt välja või teisele autole sisse või muu õnnetus)
- 7) Muu, mis? _____

Ankeet

TÄHELEPANEMATUS LIIKLUSES

KÕIK

12. Kuivõrd tõsiseks ohuks on Teie arvates allpool loetletud tegevused mootorsõiduki juhtimisel?

Väga tõsine / Pigem tõsine / Pigem ei ole tõsine / Pole üldse tõsine / Ei oska öelda

- 1) Juhtimine alkoholi mõju all
- 2) Juhiloata juhtimine (juhtimisõigus puudub)
- 3) Punase tule alt läbisõit
- 4) Kiiruse ületamine rohkem kui 10 km/t
- 5) Turvavöö kinnitamata jätmine
- 6) Möödasõit üle pidevjoone
- 7) Punase tulega tee ületamine
- 8) Liiga väike pikivahe eessõitjaga
- 9) Kiiruse ületamine kuni 10 km/t
- 10) Juhtimine väsinuna
- 11) Sõnumite ja/või sotsiaalmeedia postituste saatmine ja lugemine juhtimise ajal
- 12) Mobiiltelefoni kasutamine käed-vaba-seadmeta juhtimise ajal

13. Palun hinnake 5–sel skaalal, kus 1 = täiesti ohutu ja 5 = täiesti ohtlik, kui ohtlikuks peate mootorsõiduki roolis olles:

Skaala 1-5 kus 1=täiesti ohutu ... 5=väga ohtlik / EOÖ

- 1) mobiiltelefoniga rääkimist (telefonile vastamine ja kõne valimine)
- 2) mobiiltelefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist
- 3) söömist, joomist
- 4) suitsetamist
- 5) lapsega (lastega) tegelemist
- 6) navigatsiooniseadme kasutamist
- 7) elavat (tähelepanu tõmbavat) vestlust kaasõitja(te)ga
- 8) huvitava raadiosaate või valju muusika kuulamist
- 9) CD vahetamist, raadiojaama otsimist
- 10) Meikimist, enese sättimist
- 11) Pildistamist, filmimist

Ankeet

14. Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega?

Nõustun täielikult / Pigem nõustun / Pigem ei nõustu / Ei nõustu üldse / Ei oska öelda

- 1) Oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise (ei võimalda kõnet valida ega vastu võtta)
- 2) Juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi
- 3) Juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele
- 4) Kaassõitjana palun kõrvaliste tegevustega tegeleval sõiduki juhil sõidule keskenduda

15. Millistesse liiklusohlikesse olukordadesse olete viimase 12 kuu jooksul kaassõitjana sattunud kuna juht kasutas juhtimise ajal telefoni?

MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD

- 1) Sattusin liiklusõnnetusse
- 2) Juht tegi äkkpidurduse, et eesliikuvale autole mitte sisse sõita
- 3) Auto kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Juht ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Juht ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Juht eksis, sõitis soovitud teeotsast mööda
- 7) Muu, mis? _____
- 8) *Ei ole kaassõitjana liigelnud*
- 9) *Olen kaassõitjana liigelnud, kuid ei ole liiklusohlikku olukorda sattunud*

Ankeet

TÄHELEPANU HÄIRIVATEST TEGEVUSTEST HOIDUMISE KAMPAANIA MÄRKAMINE

**16. Kas Te käesoleval aastal olete märganud tähelepanu
häirivatest tegevustest hoidumisele suunatud
liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi“?**

(vene keeles vastavalt “Если ты за рулем, то управляй”)

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q16=1

17. Kus Te seda kampaaniat märkasite? Kas...

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) televisioonis
- 2) raadios
- 3) trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- 4) välireklaami plakatitel
- 5) interneti-keskkonnas
- 6) mujal (kus?) _____
- 7) ei oska öelda

**18. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist
kampaaniasõnumit? TELEKLIPP**

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

**19. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist
kampaaniasõnumit? AUDIOKLIPP**

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

**20. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist
kampaaniasõnumit? POSTER**

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda